

Наше Слowo

PIK LXVII № 4 (3363) WARSZAWA, 23 SICHNIA 2022 ROKU
ЦІНА – зл. 5 zł (VAT = 8%) – CENA NUMER INDEKSU 366609

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК TYGODNIK UKRAINSKI UKRAINIAN WEEKLY
Інтернет-версія газети www.nasze-slowo.pl ISSN 0027-8254

Разом допоможемо Україні!

Щотижня Щецинський відділ Об'єднання українців у Польщі разом з місцевою греко-католицькою парафією відсилає в Україну посилки для потребуючих. Це – акція допомоги дітям-сиротам, малозабезпеченим сім'ям на Сході України, пораненим та потерпілим від російського агресора й окупанта. Українська громада Щецинщини також допомагає добровольцям та військовим медикам. Організатори ініціативи надсилають харчі, теплий одяг, медичні засоби (ліки, бинти, аптечки, шприци, обладнання та інші речі, необхідні для рятування поранених в зоні бойових дій) тощо. Все це в першу чергу потрапляє до військових лікарень, дитячих будинків, домів для дітей-сиріт та шкіл-інтернатів.

«Широ дякуємо за надану допомогу для дітей, чий батьки захищають на Сході наш з вами спокій та Неньку-Україну. Дякуємо Вам за величезну підтримку наших військових та потребуючих людей впродовж усього 2021 року, як і усіх років до цього», – пише у фейсбучі волонтерка в Україні Тanya Власюк, яка організовує допомогу на фронт та людям похилого віку. Натомість активістка в Україні Світлана Кириліна, яка займається допомогою для безхатьків та малозабезпечених, звітує: «Сьогодні продуктову допомогу, а саме олію, рис, макарони, солодощі отримала дружина учасника бойових дій на Сході Сергія Мельника – Юля Мельник».

До Нового року організатори акції відіслали в Україну також самонадувні матраци, термоси та ліки від застуди: разом 20 пакунків вагою 216 кілограмів. – Тепер розумію, чому спина болить. Ще на машину (завантажити, – ред.) і – посилки зустрічайте в Україні! Короб-

ки вже обмотані скотчем, адреси наліплені, треба тільки передати їх тим, хто потребує, – розповідає Іван Сирник, голова Щецинського відділу ОУП. У домівці пакувати посилки допомагають громадяни України, які нині живуть у Щеціні. А в різних містах України: Рівному, Луцьку, Івано-Франківську, Полтаві, Вінниці, Києві, Северодонецьку та Харкові існує вже мережа волонтерів, які співпрацюють з українською громадою від початку акції.

Акція «Разом допоможемо Україні» триває вже восьмий рік. У середньому Щецинський відділ Об'єднання та греко-католицька парафія у цьому місті завдяки жертводавцям передає в Україну щороку допомогу вартістю близько 60-70 тис. зл. Харчові продукти найчастіше купують вже в Україні, де волонтери згодом пакують, сортують та розсилають посилки за адресами, натомість одяг, засоби гігієни та необхідні медичні засоби для українських воїнів надсилають з Польщі. Волонтери зазначають,

Діти отримали подарунки

Пакування в щецинській домівці

що у посилках є все необхідне. Це і лікувальні шампуні, зубна паста, засоби гігієни, шкарпетки, а навіть кольоровий гофропапір для творчості. Впродовж кількох років організатори акції надсилали для військових шпиталів також одноразові скальпелі, стерильні пов'язки, катетери, бинти, ранозагоювальні пов'язки та інше.

Місця, куди надсилається допомога, погоджені з волонтерами в Україні ще з 2015 року. До початку пандемії Іван Сирник разом з о. Робертом Росою, парохом греко-католицької парафії, відвідували потребуючих щороку. Від самого початку організаторам акції допомагає велика кількість людей, однак останнім часом відчувається, що скрутна фінансова ситуація позначилася також на жертводавцях, насамперед на підприємцях. Тим не менше, акцію «Разом допоможемо Україні» від 2014 року підтримує близько 30 сімей, насамперед зі Щеціна, Старгарда та інших міст Польщі.

– Зізнаюся, що я неодноразово вже відчував втому, й до мене приходило розуміння того, що з року в рік акція дається все важче. Тому, можливо, треба буде її завершити. Й саме тоді на мою пошту надходив черговий лист з проханням про допомогу для дітей чи військових, яких неможливо було залишити, – розповідає Іван Сирник. Буває, що до голови Щецинського відділу телефонують з України батьки і діти й колядують. Так вони дякують за допомогу. Або мама Івася, чий тато загинув під час війни в Україні, пише до Івана Сирника листа й дякує йому за допомогу. Коли Івась отримав від українців у Польщі перший раз допомогу, йому було всього 6 років, а сьогодні вже 14. Саме заради таких моментів варто допомагати – тоді мінає втома, повертається радість і приходить натхнення до праці, – каже зворушений Іван Сирник. ■

Анна ВІННИЦЬКА

Фото надані Іваном Сирником

Об'єднання українців у Польщі у 2022 році створює фонд «Будьмо – заради Майбутнього»!

Входимо у 2022 рік з новими сподіваннями. Кожен початок відкриває перед нами цікаві можливості. Сподіваємось на те, що старі проблеми подолаємо, що пандемія вщухне, що Росія не почне нової фази війни, що зможемо на краще змінювати дійсність для наших сімей, громади, держави. Розуміємо, що те, що буде завтра, у великій мірі залежить від того, що маємо сьогодні. Об'єднання українців у Польщі, яке працює для збереження та розвитку української громади у Польщі, стає перед новими викликами. Ми переконані, що наша діяльність важлива і потрібна українській громаді. Тому слід відверто сказати, що без змін у самому Об'єднанні та без підтримки і допомоги усієї громади ми не зможемо надалі працювати.

Які виклики стоять перед ОУП?

Консолідація нашої організації — це основне завдання, яке маємо спільно виконати. Ми як організація діємо в різних середовищах на території усієї Польщі. У наших рядах маємо старших, досвідчених та відданих членів, які, по суті, є творцями багатьох успіхів громади, а також молодих, які мають інші цінності, зацікавлення та бажання. Наше головне завдання — залучити максимально багато молоді до організації. А це означає, що ОУП має надати їм простір для такої активності, яка їм буде цікавою, яка буде розвивати їхню українську ідентичність у Польщі.

Щоб це сталося, потрібна організація, яка відчуває виклики громади та раціонально проводить діяльність, яка забезпечує існування та активність громади у тривалій перспективі. Без праці усієї організації на рівні Головної управи і структур у відділах та гуртках ми не зможемо реалізувати цих завдань. Ми проводимо багато заходів, концертів, зустрічей та інших подій. Вважаємо, що вони є нашим успіхом та потрібні громаді саме тут, у різних місцевостях Польщі. Досить часто їхні організатори отримують кошти на проведення з бюджетів самоврядування чи з проєктів, на які складає внесок Головна управа ОУП. Тоді ми знаємо, що за нашою спиною стоять люди, які це реалізують та несуть відповідальність, — тобто за цим стоїть уся організація. Але ми дуже рідко усвідомлюємо, що без досвідченої організації ми б не отримали цих коштів та не змогли б провести цих заходів та відповідно за них прозвітувати. Усі ці кошти проходять через центральну бухгалтерію ОУП, а звітність за їхню реалізацію дуже складна та часозатратна на рівні Головної управи у Варшаві (усі дотації, витрати вводяться в нашу центральну бухгалтерську систему; ведеться бухгалтерський облік відповідно до розрахункових принципів). За усі кошти, отримані з державного бюджету на проведення наших заходів, ми повинні прозвітувати відповідно до стандартів видатків публічних фінансів, а контролюючі органи до нас особливо прискіпливі. Праця організації вимагає дисципліни її членів, особливо лідерів, та знання механізмів складних розрахунків.

Фінансування Об'єднання

Що це означає для нас усіх? Якщо ми хочемо розвивати своє українство у Польщі — маємо усвідомити, що для цієї мети нам потрібна ефективна інституція. Щоб ОУП такою була, потрібно думати про це як про спільне завдання, яке ми готові також підтримати фінансово. Ми потребуємо залучити до праці кваліфікованих фахівців — бухгалтерів та менеджерів, однак наші дотеперішні механізми фінансування не в силі забезпечити ці потреби.

Уся громадська діяльність ОУП базується на реалізації проєктів. Ми отримуємо фінансування на їхнє проведення від Міністерства внутрішніх справ та адміністрації. Завдяки цьому фінансуванню ми можемо на мінімальному рівні забезпечити діяльність організації та проводити чітко сплановані та затверджені заходи. Але **коштів від МВСiA замало**. Ми реалізуємо досить багато подій, які фінансуються як проєкти з коштів органів місцевого самоврядування різного рівня: воєводств, міст та гмін. Кожен такий проєкт — це складний фінансовий супровід, тому що потрібно поєднати доходи з різних джерел та обов'язково додати власний внесок. Цей внесок ми отримуємо від продажу квитків або від наших спонсорів. Однак цього замало і тому **річний баланс ОУП — від'ємний. У нас більше видатків, ніж надходжень. Тому вже впродовж кількох років ОУП мусить закінчувати фінансовий рік, позичаючи гроші. Пізніше протягом року ми їх сплачуємо. Мабуть,**

▲ Мирослав Скірка

для багатьох з вас ця інформація — велика несподіванка. Що може бути виходом з неї? Широке залучення усієї української громади до підтримки ОУП. Наші предки складали пожертви та будували читальні, клуби і світлиці, зводили церкви та підтримували діяльність організацій. Вони знали: розвиток українського життя — це їхнє завдання, заради цього вони готові пожертвувати свої гроші. Так само діють наші побратими у США, Канаді, Німеччині, Великобританії, Австралії та інших країнах. Усі вони підтримують свої організації, тому що без них неможливо плекати свою ідентичність.

Зі способом дотеперішнього фінансування пов'язана ще одна проблема: він дуже детально окреслює форми нашої активності. Ми можемо робити лише це, на що отримаємо кошти від влади. Тому протягом року ми не маємо можливості проводити інші заходи, ніж ті, які були заплановані всередині минулого року — тоді, коли готувалися проєкти на наступний рік. Також не всі ініціативи, які ми вважаємо за потрібні, так само оцінює міністерство, яке передає нам кошти. Фінансування стало повідком, на якому влада нас веде. Це, звісно, системне обмеження для праці організації. Ми не можемо, наприклад, проводити події, які мають на меті залучити новоприбулих до Польщі українців у наше громадське життя, тому що формально — це завдання «інтеграції мігрантів», а ми отримуємо фінансування для «збереження ідентичності нацменшини». Ми хочемо включити нових мігрантів в українське життя у Польщі, а влада хоче їх «інтегрувати», тобто асимілювати.

Нові джерела фінансування діяльності — це ключове завдання. Якщо нам не вдасться зібрати коштів на забезпечення діяльності ОУП, ми будемо змушені поступово обмежувати форми активності у громаді та «витишувати» українське життя національної меншини.

Об'єднання українців у Польщі потребує **ВАШОЇ ДОПОМОГИ!** Ми разом маємо ОДНІ ОДНИМ допомогти, щоб далі залишатись собою. Підтримуючи ОУП, ми не допомагаємо її діячам, головам гуртків, членам Управи або якійсь невідомій структурі. Ми допомагаємо самі собі, допомагаємо нашим дітям та внукам розвивати своє українство! За всі кошти ОУП чітко та прозоро звітує перед урядовими органами контролю.

Після майже року праці нової Головної управи, на основі рішення Головної ради ОУП звертаємось до всіх з проханням про допомогу у формі фінансової підтримки для діяльності організації. Допоможіть

нам у створенні фонду ОУП «Будьмо — заради Майбутнього»!

Як це зробити?

1. Перераховуйте на банківський рахунок ОУП пожертви з зазначенням „darowizna na cele statutowe». Номер банківського рахунку:

57 1160 2202 0000 0000 3836 0368.

Усю інформацію про це ви знайдете на нашому сайті: ukraincy.org.pl/darowizny

Такі виплати ви можете відрахувати собі від податку тоді, коли будете заповнювати річний звіт «PIT». Це, по суті, означає, що від кожних 100 zł, перерахованих на рахунок ОУП, ви отримаєте повернення податку на суму 19 zł. ОУП отримає від вас 100 zł, а для вас це буде коштувати лише 81 zł.

2. Для багатьох одноразова виплата більшої суми може бути проблематичною. Ні для кого не є таємницею, що зараз маємо зростання цін на основні продукти та енергію. Але щомісячний внесок навіть 10 zł, який можна запланувати на наших банківських рахунках як «Zlecenie stałe», буде для вашого місячного бюджету зовсім непомітним, а українському життю у Польщі та Об'єднанню він зможе дуже серйозно допомогти.

3. Користуйтеся іншими формами допомоги, які вам нічого не будуть коштувати. Багато з вас часто купує речі та послуги в інтернеті. Такі сервіси як Allegro, Empik та інші під'єднані до системи FaniMani.pl. Як це працює? Від кожної покупки, яку ви зробите на платформах інтернет-продажу, які співпрацюють з програмою, сервіс FaniMani.pl автоматично перерахує якийсь процент на рахунок ОУП. Для цього потрібно зареєструватися на сайті FaniMani.pl. ОУП фігурує на ньому як бенефіцієнт — fanimani.pl/konto/zaloguj

4. Якщо ви самі не вмієте цього зробити, попросіть про допомогу знайомих, сусідів або ваших дітей чи внуків.

Для нас важлива кожна допомога. Будемо дуже вдячні нашим підприємцям, які можуть підтримати нас більшою пожертвою. Будемо вдячні за кожні 10 zł, перераховані один раз або щомісячно. Будемо дуже вдячні за кожен злотий, який нам перерахує сервіс FaniMani.pl. Ці гроші будуть будувати фінансову стабільність та незалежність української громади у Польщі.

У 2022 році уся українська громада у Польщі відзначатиме 75-ту річницю акції «Вісла». Пригадаємо минуле і те, з чого починали і у яких обставинах діяли наші попередники. Найкращим виявом нашої пошани та вдячності за це буде те, що українське життя розвиватиметься надалі. Для цього створюємо **фонд ОУП «Будьмо — заради Майбутнього»!** Проголошуємо збір коштів і сподіваємось, що спільно гарантуємо майбутнє українській справі у Польщі.

Головна управа Об'єднання українців у Польщі звертається з проханням до кожного з Вас: виплатіть по 100 zł. (хто може та схоче — й більше) на банківський рахунок ОУП, і нехай це буде вияв нашої пошани за працю наших дідів, бабусь та батьків, яких прирекли на небуття, але вони виявилися сильніші та витриваліші.

Обов'язково додавайте назву переказу — „darowizna na cele statutowe».

Списки спонсорів будемо публікувати в «Нашому слові», а ті, хто бажає зберегти анонімність, напишіть, будь ласка, нам про це. Це буде Вашою цеглинкою в Українське життя у Польщі, наш Дім, який пам'ятатиме про дідів і бабусь та працюватиме для дітей та онуків! ■

Мирослав СКІРКА
та Головна управа ОУП

ГРОМАДСЬКІ ВІСТІ

Порошенко зустрівся з медіа в Українському домі у Варшаві

Фото Павла Лози

16 січня, напередодні повернення до України, Петро Порошенко разом зі своїми адвокатами зустрівся з іноземними та українськими медіа в Українському домі у Варшаві.

Під час пресконференції він прокоментував підозру, яку йому висунуло Державне бюро розслідувань. П'ятому президентові України висунули підозру в державній зраді та фінансуванні тероризму. Петро Порошенко вважає це «вітанням з Банкової» (на вул. Банковій у Києві знаходиться Офіс президента України — ред.) та перетином «червоної лінії».

«Я думаю, що ті негідники, які оточують Зеленського, і, можливо, він сам, дуже хочуть перетворити Україну у подібну структуру до Росії — авторитарну, сам він буде схожий на Путіна і його відносини з опозицією будуть базуватися на тих самих принципах, що і в Росії», — сказав Петро Порошенко.

Колишній президент згадав ситуацію з Юлею Тимошенко, коли під час президентства Віктора Януковича її було ув'язнено. Порошенко вважає, що зараз це не вдасться зробити щодо нього, хоча, як сам сказав, ця справа нагадує ситуацію Алексея Навального. На зустрічі в Українському домі були присутні представники української громади. Після зустрічі з медіа голова Об'єднання українців у Польщі Мирослав Скірка вручив Петрові Порошенку видання «Альманах». Більше — у черговому номері тижневика.

«Відимо» виступить на концерті коляд у Сандомежі

23 січня в Порті культури (Port Kultury) у Сандомежі відбудеться VIII Концерт коляд та православних гімнів. У заході візьме участь хор випускників Православної духовної семінарії в Почаєві в Україні. Другим колективом, який виступить під час концерту, є гурт карпатської пісні «Відимо» із Сянока. «Відьми», як інколи називають себе самі членкині гурту, вже тридцять років виступають на сцені Польщі та за кордоном. Керівницею гурту є Маріанна Яра. Українка співпрацює теж з ансамблем «Сьпіванка» з села Мокре та гуртом «Лем Ми» з села Команьча на Лемківщині.

Спільне колядування «Крайки» і «Вернигора»

Фото з фейсбук-сторінки події

22 січня у Перемишлі відбудеться концерт колядок «Ой як Божая Мати по світу ходила» у виконанні гурту автентичного співу «Крайка» з Перемишля і тріо «Вернигора» із Сянока. Гурти виконають призабуті колядки Надсяння, Бойківщини та Лемківщини. Концерт пройде у церкві отців василіян у Перемишлі (18:00) на вул. Салезіанська 1.

Слід загадати, що 10 січня гурти запросили на «мандрівку з колядками по польсько-українському кордоні» слухачів радіо «Двійки» — Польського радіо 2 (Dwójka — Program 2 Polskiego Radia). Концерт за участі колективів відбувся у студії Польського радіо ім. Вітольда Лютославського у Варшаві. Він був частиною ювілейних заходів з нагоди 85-ї річниці «Двійки». Відеозапис з цього концерту можна подивитися на відеоканалі в Ютубі (Radiowe Centrum Kultury Ludowej).

Перемиська «Крайка» була створена рівно десять років тому. Велику роль у створенні колективу відіграла група молоді з Комплексу загальноосвітніх шкіл ім. Маркіяна Шашкевича в Перемишлі, які мали потребу

згуртуватися та співати. «Крайка» діє при Перемиському відділі ОУП, а її художньою керівницею є Тетяна Наконечна. У своїй дискографії команда має три альбоми. Перша платівка перемишлян «Крайка в гостях. Від Сяну до Дону» у 2015 році була нагороджена третьою премією в конкурсі «Фонограма джерел». Крайчани часто співпрацюють з музикантами з України.

Натомість гурт «Вернигора» із Сянока існує три роки. Попри такий короткий час колектив став дуже відомим. Тріо отримало головну нагороду та приз від публіки під час XXX Фестивалю народної музики «Mikołajki Folkowe» у 2020 році. Минулого року «Вернигора» стала лауреатом фестивалю Польського радіо «Нова традиція». Отримали першу нагороду за глибоке проникнення у бойківську музику та шляхетність її виконання. Вокалісткою колективу є українка із Сянока — Дарія Косек, яка є теж учасницею гурту «Відимо».

Спільний концерт колективів «Ой як Божая Мати по світу ходила» у Перемишлі — платний.

Ювілейна «Вроцлавська кутя»

21 січня у Вроцлаві відбудеться 25-та «Вроцлавська кутя». Впродовж багатьох років її організатором є вроцлавський гурток ОУП, в якому головує Ігор Саламон. Ювілейна «кутя» відбудеться у готелі «Mercure». День опісля — 22 січня (16:00), в актовому залі Вроцлавського університету заплановано концерт єдності усіх християн «Радісне колядування».

«Вроцлавська кутя» організовується під почесним патронатом голови Ради міста Вроцлава Сергіуша Кмеціка.

Генеральне консульство України у Вроцлаві розпочинає прийом громадян

17 січня відчиняє двері Генеральне консульство України у Вроцлаві. З цього дня розпочинається прийом громадян у тестовому режимі. Про це повідомило Посольство України у Варшаві.

На початковому етапі вчинятимуться консульські дії з питань громадянства, нотаріату, витребування документів. Повідомляється, що категорії консульських послуг будуть «поступово розширюватись по мірі підключення Генконсульства до відповідних державних реєстраційних систем».

Прийом громадян, з огляду на карантинні обмеження введені у Польщі, здійснюватиметься виключно за попереднім записом через онлайн-чергу online. mfa.gov.ua.

Наймолодші учні «шашкевичівки» — з колядою

Фото — скріншот з відео

Учні «нулівки» з перемиської «шашкевичівки» у другий день свят, 8 січня, з колядою відвідували українських мешканців міста у їхніх домах. Наймолодших колядників підготувала їхня вчителька Анна Михалусько. Діти відвідали з вертепом кілька родин — в основному своїх дідусів та бабусь.

Коляди та вертеп у виконанні учнів нулівки української школи у Перемишлі можна подивитися на шкільному відеоканалі в Ютубі (Szkoła Podstawowa nr 17 w Przemyślu).

Щедрували та колядували в Українському домі

15 січня в Українському домі у Варшаві відбулася святково-концертна зустріч «Щедрий вечір добрим людям!». Участь у події взяв гурт української пісні «Калина». Вокальний колектив був заснований у червні 2014 року. Його учасницями є мігрантки з України, що живуть і працюють у польській столиці. Керівницею гурту є Софія Колодій.

День опісля, 16 січня, різдвяну зустріч у УД організувала варшавська студія «Мальва». Присутні мали нагоду послухати новорічні пісні, старовинні та сучасні колядки у виконанні учасників студії «Мальва», гурту «Мальва Банд» та хору «Глорія».

Різдвяні вітання від хору «Журавлі»

Члени українського чоловічого хору «Журавлі», що проживають у Варшаві, привітали з Різдвом Христовим. З нагоди свят хористи записали та опублікували на своїй фейсбук-сторінці та відеоканалі в Ютубі кількахвилинне відео.

«Усім, хто святкує за старим стилем, бажаємо в цей час забути про нинішню важку ситуацію та зосередитися на родинному теплі та наших близьких. Надіємося, що прекрасні колядки залунають у ваших домах, а присутність колядників наповнить вас оптимізмом на наступний рік!», — вітають зі святами «Журавлі».

Крім колядок хористи також склали побажання. Запис, у якому взяла участь частина варшавського «крила» репрезентативного колективу Об'єднання українців у Польщі, можна подивитися на ютуб-каналі: «Ukraiński chór męski Żurawli».

Привітання з Різдвом від президента Польщі та мерів польських міст

Президент Польщі Анджей Дуда привітав вірян православної, греко-католицької та інших Церков східного обряду із Різдвом Христовим. Президент Польщі та його дружина побажали лагідних та спокійних свят, проведених у родинному колі. Щоб вони принесли міць та відпочинок від щоденних викликів.

«Ми широко бажаємо, щоб 2022 рік приніс здійснення надій та сподівань, а насамперед дозволив повернутися до настільки вже очікуваної «нормальності» після важкого досвіду пандемії. Будемо сподіватися, що нас чекає бажане полегшення, радість і кращий час», — читаємо у листі, опублікованому 6 січня на офіційному сайті очільника держави.

Анджей Дуда у листі висловив повагу до східної духовної традиції. Він зазначив, що вона займає дуже важливе місце в Польщі, де стикаються культурні надбання Заходу та Сходу. Він подякував «за дбайливе плекання і розвиток цієї традиції».

Привітання на сайті президента Польщі були опубліковані польською, українською та білоруською мовами.

Вітання 6 січня звучали також з вуст мера Варшави Рафала Тшасковського. Він опублікував у твіттері відео, у якому привітав православних, греко-католиків та усіх, хто святкує за східним обрядом. Мер столиці побажав щасливих різдвяних свят, радості та любові.

«Христос рождається. Славте Його!» — завершив свої відеозвернення Рафал Тшасковський.

Натомість мер Вроцлава Яцек Сутрик з нагоди свят опублікував відео на офіційній фейсбук-сторінці мерії. Жителів Вроцлава, які святкують за східним обрядом, він привітав українською мовою.

«З нагоди Різдва за східним обрядом бажаю, щоб у ваших серцях завжди панували радість і надія. Будьмо спільнотою і дбаймо про себе. Нехай це Різдво нагадає нам про те, що хороше, і дозволить увійти у 2022 рік з оптимізмом!», — сказав Яцек Сутрик.

Як українці в центрі Гданська колядки співали

9 січня 2022 року український хор «Вирій» запросив усіх охочих на спільне колядування біля головної ялинки Гданська, у самому центрі міста. Хористи спільно з глядачами заспівали найвідоміші українські колядки — «Добрий вечір тобі», «Нова радість стала».

Ганна Текучева, керівниця хору, розповідає, що можливість заспівати рідні пісні у чужій країні, зустрітися із земляками, вшанувати українські традиції та відчутти дух Різдва — головна мета заходу.

«Протягом останніх років ми робили флешмоби у торговельному центрі «Форум», що у Гданську. Цьогогоріч з огляду на пандемію я подумала, що добре було б зробити це на відкритому просторі. Де, як не в урочистій атмосфері старого міста, біля головної ялинки? Хористи охоче підтримали цю ідею», — розповідає Ганна.

Незважаючи на морозний вечір, послухати українські пісні та заспівати разом з хористами прийшло більше ста осіб.

Відеорепортаж з події можна переглянути, зісканувавши QR code.

Юрій ЗАБІЯКА

Опрацював на основі повідомлень **Павло ЛОЗА**
Більше новин шукайте на сайті: nasze-slowo.pl

ПОДІЇ

«Я і малий театр»
у Бартошицях«Зустрічі з Ісусом»,
Топрини

Фото з архіву школи

Нещодавно в українській школі у Бартошицях відбувся XII Воеводський огляд малих театральних форм «Я і малий театр». Захід завжди заохочує молоде покоління цікавитися рідною українською літературою та театральним мистецтвом.

Як і багато інших подій, через пандемію огляд проходив у нетрадиційній — онлайн формі. Раніше молоді артисти та їхні опікуни

приїжджали до Бартошиць і користувалися гостинною сценою місцевого Будинку культури. Тепер виступи у виконанні учнів українських шкіл та

«Ряба курочка»,
Гурово-Ілавецьке

Фото з архіву школи

пунктів навчання української мови були надіслані у електронному записі. Опісля їх представлено наймолодшій публіці в українській школі у Бартошицях.

В огляді взяло участь 10 мистецьких груп (більше 100 учасників) з Ольштина, Лідзбарка-Вармінського, Кандит, Топрин та по три групи з Гурова-Ілавецького і Бартошиць. Молоді виконавці представили різні театральні форми: від танців, театралізованих віршів та казок до вистав, присвячених трагічним подіям Голодомору 32-33 років. Усі учасники отримали звання лауреатів. Крім того, журі призначило спеціальну нагороду театральній групі з Топрин за особливий підхід до інсценізації казки «Колобок». Тут варто зауважити, що молоді артисти постаралися, щоб дія казки проходила не в одному місці, а різній сценографії, у тому числі на кухні чи в саду. Журі призначило окрему нагороду «Малих глядачів» наймолодшим виконавцям з Гурова-Ілавецького, які майстерно втілювали у персонажів казки «Ряба курочка».

Організаторка і директорка школи в Бартошицях Любомира Тхір відзначає, що цього року, так як і в минулому році, було багато радості, зацікавлення і гарячі аплодисменти серед публіки. «Навіть, що основне для таких заходів, забракло прямого зв'язку між учнями, їхньої інтеграції, вручення нагород на сцені, спалахів фотоапаратів чи «потискання руки організаторами», — зауважує директорка, яка водночас щиро дякує вчителям за волонтерську і віддану працю з молоддю.

Огляд відбувся за фінансової підтримки управління міста Бартошиці та товариства «Калина», яке діє при бартошицькій школі. ■

Меншини запросять
до програми
проти дискримінації

Уповноважена уряду у справах рівного статусу міністерка Анна Шмідт планує роботу у напрямку захисту прав нацменшин. Пропозиції потрапили у «Державну програму щодо рівного статусу на 2022-2030 роки».

Рівний статус означає, що згідно з польською Конституцією заборонено переслідувати громадян з огляду на їхню стать, расову, етнічну чи національну приналежність, віровизнання, світогляд, вік, політичні погляди, сімейний статус тощо. Публічна влада не може дискримінувати людей у суспільному, політичному чи економічному житті. Однією з інституцій, яка стежить за такими правами, є інституція уповноваженого щодо рівного статусу. У новій програмі його праці є декілька пропозицій, які стосуються нацменшин. І так міністерка Анна Шмідт хоче зосередитися на акції популяризації знань серед польського суспільства. Тому вона планує проводити щорічні конференції, де учасниками будуть представники меншин. Це має дозволити краще зрозуміти проблеми, а також й спільно шукати їхнього розв'язання. Окремі акції відомство передбачає проводити за допомогою електронних та традиційних медіа, щоб розвивати принципи толерантності та обмежити рівень недовіри до меншин. Заплановані також спеціальні заняття, присвячені проблемі насильства серед молоді (зокрема з огляду на національність). Окрема програма виконуватиметься у Варшаві. Тут в останніх класах початкових та середніх шкіл відбуватимуться заняття, які мають протидіяти злочинам з ненависті. Ці програми передбачують активну участь представників нацменшинних громад.

Нові завдання уповноваженого у справах рівного статусу були представлені на останній в минулому році Сеймовій комісії нацменшин. Її члени вказали на низку проблем, якими міністерка Анна Шмідт повинна зайнятися. Зокрема депутат Євген Чиквін зауважив, що відомство повинно реагувати на дискримінаційні практики на державному телебаченні. Як приклад він назвав матеріал, де одна з активісток білоруського середовища коментувала справу біженців на польсько-білоруському кордоні. Її думки не співпадали з позицією польського уряду, тому коментатори та журналісти, беручи до уваги її національність, припускали, що жінка може бути агенткою президента Лукашенка або підтримує його режим. У свою чергу депутатка Моніка Роса ствердила, що інформація уповноваженої надто загальна і «суха». За її словами, матеріал не дає оцінки ситуації нацменшин в контексті дискримінації чи мови ненависті, яка особливо поширена в інтернеті. У матеріалі немає також висновків та конкретних пропозицій дій. У засіданні брав також участь голова Українського товариства та співголова Спільної комісії уряду та нацменшин Григорій Купріянович. Він підтвердив, що в минулому році діяльність відомства мала радше формальний характер, а представники меншин потребують практичних кроків. «Коли говоримо про рівний статус, то слід провести аналіз проблем і запропонувати конкретні розв'язання. Маємо враження, що інколи таких активних дій було надто мало», — зазначав Купріянович. Він зауважив також, що «меншинна сторона» з надією очікує нової програми щодо рівного статусу на роки 2022-2030 роки. ■

Сторінку підготував
Григорій СПОДАРИК

Концерт «Вірського» в Ольштині

Відомий Державний академічний ансамбль народного танцю України імені Павла Вірського 8 січня виступив в Ольштинській філармонії. Розпродані задовго до концерту квитки та гарячі оплески під час кожного виходу артистів показали, що гості стали «перлиною» початку культурного року в регіоні.

Фото автора статті

Де б не виступав «Вірський», у рецензіях завжди згадують його майстерність та чудову хореографію народних танців, в яких неповторно відтворена краса української традиції. Кожен концерт ансамблю вважається своєрідним святом. Не інакше було в Ольштині, де приваблювали яскраві національні костюми, українська енергетика та колоритність. Весь концерт уклався в один суцільний карнавал, де все вирувало й ясніло кольорами. Мабуть, найповніше ця бурхливість розкрилась у гопаку з його

стрибками, присядками, обертами чи шпагатами. Ольштинській публіці артисти представили також танці Волині, Карпат, Запоріжжя тощо. Був й танець у костюмах моряків та циганський танок. Своєрідною «передешкою» у цьому енергетичному танцювальному шоу стали лірично-романтичні танці. Жоден з глядачів, мабуть, не залишився байдужим до неймовірного таланту і атлетичних вмінь танцюристів. Дякуючи за їхню майстерність, після довгих аплодисментів публіка заспівала й гімн України, що гості сприйняли з

великим зворушенням. На «Вірського» в Ольштині з нетерпінням вже чекають знову.

Ансамбль у своєму турі Польщею відвідав також підваршавські Отрембуси, Ряшів та Торунь. «Вірський» був створений у 1937 році відомими балетмейстрами Павлом Вірським та Миколою Болотовим. Нині ансамбль очолює Мирослав Вантух. Артисти виступали у понад 80 країнах світу, причому в деяких по кілька десятків разів. Досить часто ансамбль відвідує Польщу. ■

УКРАЇНА

ПУЛЬС
УКРАЇНИ

Українські державні сайти зазнали кібератаки. Під підозрою – Росія

У ніч з 13 на 14 січня хакери здійснили глобальну атаку на понад 15 державних сайтів України, серед яких були сайти Кабінету міністрів, багатьох міністерств, Держказначейства, Державної служби з надзвичайних ситуацій. Також не відкривалася сторінка держпослуг «Дія», натомість додаток «Дія» в телефонах працював стабільно. Атакували і сайт Нацбанку, проте, як переконують у відомстві, усі спроби вдалося нейтралізувати.

На головній сторінці Міністерства закордонних справ зловмисники оприлюднили повідомлення трьома мовами — українською, російською та польською: «Українець! Всі ваші особисті дані були завантажені в загальну мережу. Всі дані на комп'ютері знищуються, відновити їх неможливо. Вся інформація про вас стала публічною, бійтеся і чекайте гіршого. Це вам за ваше минуле, сьогоднішнє і майбутнє. За Волинь, за ОУН УПА, за Галичину, за Полісся і за історичні землі».

Окрім цього, Центр розвідки загроз Microsoft (MSTIC) виявив замасковане під програми-вимагачі шкідливе програмне забезпечення, яке використовувалося при хакерській атаці на урядові мережі України. Програми втрутилися в роботу жорстких дисків десятків заражених пристроїв, проте їхня кількість може збільшитися під час продовження розслідування. У переліку — системи державних органів, некомерційних організацій та інформаційно-технологічних компаній в Україні. У Microsoft додали, що поки не знайшли значної схожості хакерів, які атакували Україну, з іншими групами кіберзлочинців, яких відстежує компанія. Microsoft передала свої висновки постраждалим організаціям, а також урядовим установам у США та у інших країнах.

Хто стоїть за атакою?

У Службі безпеки та Міністерстві цифрової трансформації повідомили, що витоку даних громадян не відбулося, бо доступу до реєстру даних зловмисники не отримали. Хакерська атака не позначилася на роботі державних органів, тимчасово постраждала працездатність сайтів, але їхній контент змінено не було. У відомствах вважають, що за злочином стоять хакерські групи, пов'язані зі спецслужбами РФ. У Раді нацбезпеки і оборони зазначили, що це робота групи UNC1151, пов'язаної з розвідкою Білорусі, яка тісно співпрацює з Росією.

У Центрі стратегічних комунікацій* також впевнені, що атака здійснювалася з Росії, а використання чутливих тем з історії польсько-українських стосунків повинно було замаскувати слід російських хакерів. «Такої масової атаки на держоргани не було давно. Припускаємо, що нинішня пов'язана з недавньою поразкою Росії на переговорах щодо майбутньої співпраці України з НАТО. Днями Москва відновила військові навчання біля кордонів України. Хакерські дії на українські держоргани можуть бути частиною психологічної атаки на українців», — зазначили в ЦСК. На їхню думку, на російський слід вказує також і хронологія поширення новини. Спочатку інформація з'явилася в соцмережах, далі — у так званих «зливних бачках» (медіа з поганою репутацією), а потім її активно поширили російські видання.

Про провокативний характер повідомлення та намагання посварити Польщу та Україну свідчить і те, що текст польською мовою був стилістично неточним, нібито його писали не носії мови. Це помітили, зокрема, польські журналісти з видання Wprost.

Хакери використали вразливість, про яку було відомо вже 7 місяців

За словами експертів, хакерська атака стала можливою через вразливість системи керування вмістом сайту, про яку було відомо з травня 2021 року. Сценарій нападу на державні інформаційні ресурси нагадує кібератаку 2017 року через програмне забезпечення M.E.Doc.

Згодом про те, як хакерам вдалося реалізувати кібератаку, першою опублікувала американська журналістка Кім Зеттер. На її думку, причиною могла стати вразливість системи October CMS. Згодом Служба безпеки України оприлюднила рекомендації правоохоронців щодо шляхів усунення проблеми — спеціалісти спецслужби пропонували «оновити October CMS до останньої версії».

Вірогідно, атака на сайти відбулася централізовано через одну приватну IT-компанію, яка їх створювала. Усі вони були побудовані на October CMS київською компанією Kitsoft (ТОВ «Комп'ютерні інформаційні технології»). Компанія спеціалізувалася на IT-продуктах для державних органів та бізнесу, вигравала тендери та створила інтернет-ресурси для майже 40 держустанов та організацій України.

«Дірява» система кібербезпеки

Як кажуть експерти з кібербезпеки, усі сайти працювали на одній і тій самій не оновленій версії програмного забезпечення, у якому була знайдена вразливість, і за цей час ніхто в державних органах не спромігся її виправити.

— Якби софт був налаштований правильно, тоді можна було б навіть не оновлювати програмне забезпечення — вразливість не подіяла б. Але програмне забезпечення було не налаштоване і не оновлене, — каже Андрій Баранович з Sean Brian Townsend. — Я підозрюю, що міністерство замовляє собі сайт, фірма-підрядник створює його, встановлює, налаштовує, і на цьому робота завершена, за підтримку сайту не платять. Я не можу знайти іншу причину, чому в центральних органах влади сім місяців не оновлюється софт, коли відомо, що в ньому є діра. Такі атаки відбуваються через тотальну безвідповідальність. Наші законодавці і виконавча влада літають у хмарах, мріють про кібервійська, придумують якісь абсолютні нездійсненні кіберстратегії. Натомість усе, що потрібно робити, — це виконувати елементарні обов'язки, тобто обслуговувати всі ці інформаційні системи. Якщо ці обов'язки нема кому виконувати, тоді ті IT-системи потрібно просто вимкнути і перейти на паперове діловодство. Тому що комп'ютерна система в некеруваному вигляді існувати не може. Нехай наймають адміністраторів, нехай шукають підрядників, які ці системи будуть обслуговувати. А якщо просто один раз встановити, а далі буде як буде — усе закінчиться катастрофою.

— Ця кібератака лише в черговий раз повністю дискредитує систему кібербезпеки України. Хочу сказати людям, які це зробили, велике дякую, що в черговий раз показали, наскільки у нас все «діряве», — зауважує Микита Книш з HackControl. — Коли до нас приходила кіберполіція, ми казали, що є великі проблеми з кібербезпекою державних ресурсів, ми пропонували безкоштовно їх протестувати. Ми попереджали, що в разі початку війни таким же чином будуть іти повідомлення про мінування установ, організацій, об'єктів критичної інфраструктури. Усе відбувається чітко за сценарієм, про який адекватні люди попереджали всі міністерства заздалегідь. Спочатку йде атака, ціль якої — вичерпати всі ресурси силових відомств у Києві, тобто фейкові мінування. Наступним кроком є поширення паніки, тобто проведення спеціальних інформаційних операцій. Усе це — частина гібридної війни. Сьогодні, мабуть, відбулася друга частина спеціальної інформаційної операції. Її ціль — показати, що ваша кібербезпека на нулі. І третя частина — це зазвичай повномасштабне вторгнення. У всякому разі так було у 2014 році. Це стандартна методологія, за якою діють росіяни і білоруси.

Росія усі обвинувачення у хакерській атаці на державні сайти України заперечує. Розслідуванням інциденту зайнялися Служба безпеки України, Держспецв'язку та департамент кіберполіції Нацполіції, які збирають цифрові докази. ■

*орган, створений при Міністерстві культури та інформаційної політики України як один з механізмів протидії дезінформації спільними зусиллями держави і громадянського суспільства. Робота Центру сфокусована на комунікаційній протидії зовнішнім загрозам, зокрема — інформаційним атакам Російської Федерації.

Україна вперше за десять років запустила у космос супутник. На орбіту його вивела ракета Falcon 9 американської компанії SpaceX. Запуск відбувся 13 січня з бази Космічних сил США на мисі Канаверал у Флориді. Відео доступне для перегляду на ютуб-каналі SpaceX. Оптичний супутник Січ-2-30 є модифікацією Січ-2, запущеного у 2011 році. Його загальна маса — близько 210 кг. Січ-2-30 — це розробка Конструкторського бюро «Південне» ім. М. К. Янгеля, що розташоване у Дніпрі. Роботу над ним розпочали ще у 2017 році. Передбачається, що супутник буде робити цифрові фото поверхні Землі у видимому та ближньому інфрачервоному діапазоні, а також моніторити іоносферу. Термін його експлуатації — три роки. Загальна вартість запуску супутника компанією Ілона Маска обійдеться Державному космічному агентству України в 1,99 мільйони доларів.

Пісня «Шум» українського гурту Go_A потрапила у трійку найпопулярніших за всю історію «Євробачення». З нею гурт брав участь у пісенному конкурсі у 2021 році. Пісня «Соловей», з якою гурт мав їхати на «Євробачення» у 2020-му, посіла 128-ме місце. До рейтингу увійшли й інші представники України: пісня Джамали «1944» опинилася на 14-му місці, Dancing Lasha Tumbai Верки Сердючки — на 72-му, «Дикі танці» Руслани — на 78-му, Shady Lady Ані Лорак — на 108-му, а Be My Valentine Світлани Лободи — на 242-му місці. Нагадаємо, у червні 2021 пісня «Шум» гурту Go_A потрапила до глобального чарту Billboard 200 та стала першою піснею українською мовою, що опинилася у ньому.

Українського футболіста Андрія Шевченка звільнили з посади головного тренера італійського «Дженоа». Він очолював команду 7 листопада 2021 року, а його контракт мав тривати до 2024-го. Під керівництвом Шевченка «Дженоа» виграла лише один кубковий матч, натомість 7 матчів закінчилися поразками і тричі його підопічні зіграли внічию. У 2016-201 роках Андрій Шевченко був головним тренером збірної України, а перед цим грав за київське «Динамо», італійський «Мілан» та лондонський «Челсі». Він є заслуженим майстром спорту України та має звання Героя України. Президент Володимир Зеленський закликав футболіста повернутися до України: «Андрій Миколайович, Шева. Не лише вся наша країна, а й уся Європа знає, на яку гру здатна команда під твоїм керівництвом. Тому нехай це буде лише «перший клубний млинець нанівець» на початку великої кар'єри великого тренера. Віримо — не зламаєшся, знаємо, що станеш іще кращим! І головне. Найсильніше тебе люблять в Україні. Тому повертайся працювати додому...». У медіа з'явилися повідомлення, що Польща розглядає Шевченка на посаду головного тренера національної збірної після того, як її колишній очільник — португалець Паулу Соуза — наприкінці грудня розірвав свій контракт. Але у Польській асоціації футболу спростували інформацію про перемовини з українцем. Новим тренером польської команди, ймовірно, стане Адама Навалка, який уже очолював збірну Польщі в 2013-2018 роках.

Відтепер газети й журнали в Україні мають виходити державною мовою. З 16 січня набрали чинності норми, передбачені статтею 25 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» стосовно друкованих засобів масової інформації загальнодержавної і регіональної сфер розповсюдження. Документ передбачає, що місцевим медіа, які розповсюджуються в межах лише однієї області, надано право скористатися перехідним періодом до липня 2024 року. Водночас загальнодержавні російськомовні медіа — газети та журнали — мають або перейти на українську, або поряд з російською (чи іншою іноземною мовою) дублювати свої матеріали державною — що зробить друк значно дорожчим через збільшення сторінок видання. Водночас, вимоги статті 25 не поширюються на друковані медіа, що видаються винятково кримськотатарською мовою, іншими мовами корінних народів України, англійською та іншими офіційними мовами Європейського Союзу, незалежно від того, чи містять вони тексти українською мовою, та на наукові видання.

Сторінку підготувала Тетяна ДАНЮЧЕНКО

ІНТЕРВ'Ю

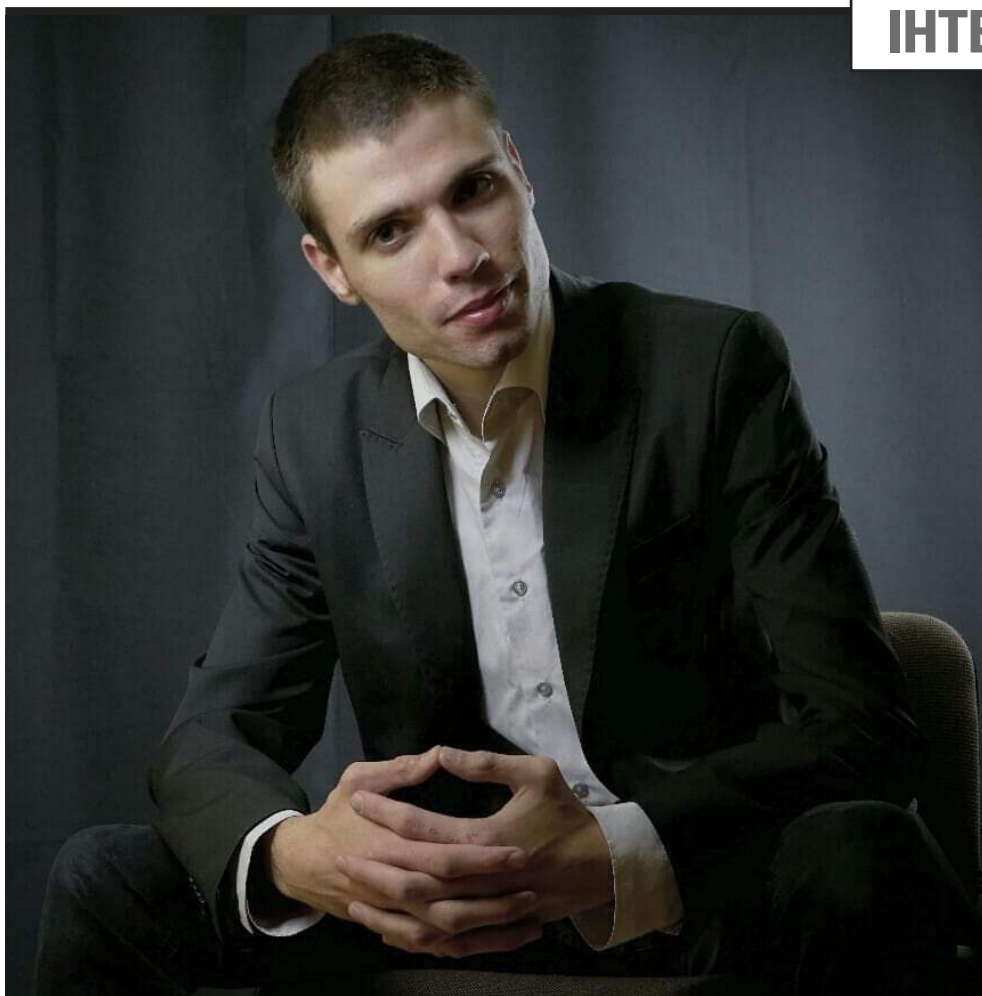

Фото з архіву Павла Майстренка

«Не знаєш історії – не пізнаєш себе»

Розмова з Павлом Майстренком, режисером фільму «Україно, ось, де твої сини». Це документальна картина про історію періоду Української Народної Республіки. На зйомки фільму автора надихнула поїздка в Польщу та коли побачив цвинтар на варшавській Волі, де поховані вояки УНР. Говоримо про важливість історії, про зміни в Одесі за останні роки, про мовне питання в Україні та про діяльність в умовах війни. Зараз молодий режисер проживає у Варшаві.

Офіційно День Соборності України, який припадає на 22 січня, відзначають з 1999 року. Скільки тобі було років?

Чотири. Про це свято почув лише у 2009 році. Тоді я подумав: а що це за соборність? Хто з ким злучився? УНР та ЗУНР були для мене тоді теж незрозумілими поняттями. Потім почав читати. Вже після Майдану у 2014 році історію цього періоду я прийняв більш свідомо. Відтоді в Одесі почали досить масово відзначати це свято. Так було до 2018 року. Вже у 2019 році тільки військові прийшли відзначити День Соборності України. Саме на століття Акту Злуки.

Чому так сталося?

Можливо, люди почали відмежовуватися від цієї національної ідеї через скрутне фінансове становище. Така ситуація принижує країну в очах пересічного громадянина. Для мене добрим прикладом є мій приятель. Він був дуже активним діячем Майдану. Я з ним не спілкувався три роки. Лише влітку минулого року була нагода. Бачу, людина абсолютно змінилася. Україну ненавидить і каже, що підтримка Майдану — це була його найбільша помилка. Причина — фінанси, зарплати. І це не лише він так думає. З багатьма людьми спілкувався на цю тему. На жаль.

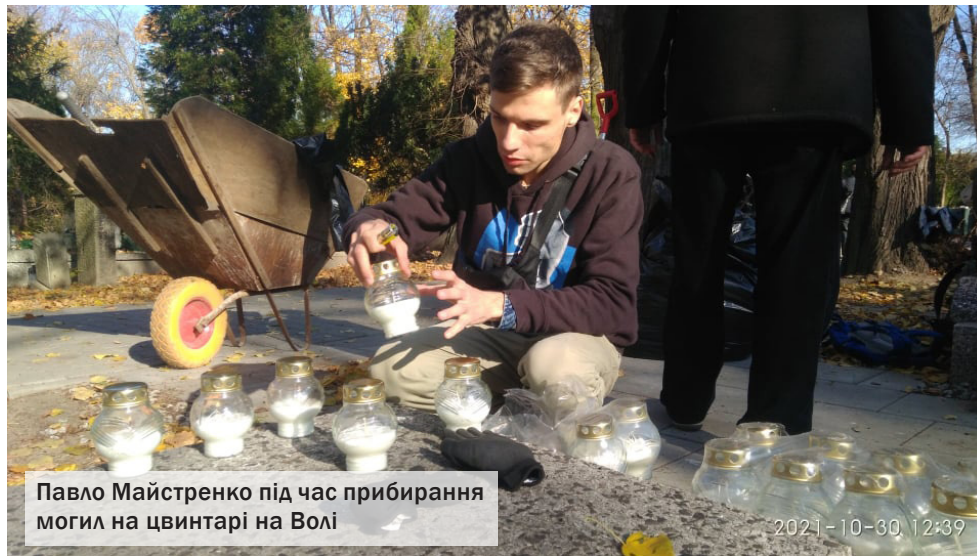
Повернись до історії. Про УНР, Петлюру, напевно, ти чув у школі. А про своїх земляків — як-от Всеволода Змієнка чи Михайла Бондарівського?

Нічого. Про генерал-хорунжого Змієнка я дізнався лише у 2020 році. Я — член Співки поляків України в Одесі, і тоді ми знімали фільм про українця і поляка у Варшавській битві. Я тоді замислився: як так? Генерал-хорунжий УНР, який народився на Молдаванці

(історична частина Одеси — ред.) і який був похрещений там у церкві, а я чомусь про нього не чув. Почав шукати, чи є якась його вулиця у місті, чи є якийсь провулок, сквер названий його іменем або пам'ятник у Одесі. І хоча відомо, де він мешкав, де жила його родина, то у міському просторі немає згадки про цю постать.

Навіть пам'ятної дошки?

Абсолютно нічого. Вже коли збирався їхати у Варшаву, дізнався випадково, що Змієнко похований на цвинтарі на варшавській Волі. Так склалося, що я оселився недалеко, буквально 50 метрів від цвинтаря. Коли я зайшов на кладовище і побачив, що там не лише Безручко, Змієнко, а що тут майже сто могил, я вирішив зробити кіно. Поряд могили Змієнка є могила генерал-поручника Михайла Бондарівського. Історик, д-р Роман Висоцький, якого я знімав, сказав мені, що це теж одесит. Я це розповів історикам у Одесі, які тему УНР вивчають досить детально. Ніхто не чув

Павло Майстренко під час прибирання могили на цвинтарі на Волі

Фото Павла Лози

про Бондарівського. Це було для них відкриттям. Не знаю, чи ця інформація була знищена чи прихована. Я зрозумів, що в Україні ніхто про них не знає. Особливо в мене в Одесі. У нашій області є лише один пам'ятник УНР. Знаходиться у місті Ананів.

Що це за пам'ятник?

Він присвячений 40 повстанцям, які у 1921 році захопили місто від більшовиків і почали створювати там українські установи. Моя родина з боку батька — саме з цього міста. Я не знав про цю історію, поки там пам'ятника не звели. І це один з доказів, чому важливо ставити пам'ятки, звертати увагу на історію. Бо коли цього немає, немає згадки у міському просторі, то таке враження, що цього й не було. А так людина знає і розуміє, що це частина її історії. Коли я батькові розповів про пам'ятник в Ананеві, він мало не плакав.

Чому він про це не знав?

Мій батько завжди себе вважав українцем, але радянським. Коли я говорив українською мовою, він дивувався, звідки я її знаю. Він розуміє українську, але не вживає. І коли я почав знімати свій фільм і сказав про пам'ятник в Ананеві, тато поїхав зі своїм братом на батьківщину і поклали квіти до нього. Дуже тепло це сприймають і дуже шкодують, що більше пів життя минуло їм без цих знань. Те саме Анатолій Безручко, нащадок генерала Безручка мені казав у фільмі. Йому теж пояснювали змалку, що були петлюрівці — які бандити, махновці — які бандити, і лише Червона армія всіх визволила.

У нас мала би бути така ж ситуація, як у балтійських країнах. Вони в Актах проголошення своєї незалежності позиціонують Радянський Союз як окупанта. Чомусь в нас в Акті проголошення незалежності України за 1991 рік такого немає? Ми самі навіть з юридичної точки зору стали позиціонувати себе виключно нащадками УРСР, а не Української Народної Республіки. Це сумно. Ми забули свою історію.

Коли ми зустрілися у жовтні, ти казав, що у тебе була система освіти — немов за радянським зразком.

У нас є Меморіал героїчної оборони Одеси 411-ї берегової батареї, захисників 1941 року. Коли я навчався в 11 класі, то в нас у цьому меморіалі проводили радянсько-піонерську гру «Зарніца». Це було під егідою Партії регіонів. Для школярів це не мало значення. Нас одягнули в радянську форму, пілотки з червоною зіркою. Темою гри була оборона Одеси. Це історія України, і маємо це знати. Перші чотири запитання були про Одесу, а пізніше пішло — Москва, Сталінград, Курська дуга, Жуков і вся ця класика російська. Підкреслю, що цю гру проводили у 2011 році. Тому коли два роки назад дізнався, що в Одесі набирає популярність Пласт та всеу-

країнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Джура», я зрадів. Тоді згадав себе у 2011 році, коли навчався у російськомовній школі. Відчув те саме, що мій батько, який шкодував, що нічого про українську історію йому в школі не казали. Зараз директорка моєї колишньої школи співпрацює з Українським інститутом національної пам'яті. Сама допомагає ветеранам, постійно запрошує їх до моєї школи. Хоча, щоб я показав там свій фільм та дітям розповів про УНР. І мене це тішить, бо я цю школу пам'ятаю зовсім по-іншому — проросійською.

Сьогодні у цій школі навчають про регіональну українську історію? Про Ананів, про одеситів в УНР?

Точно не скажу. Але напевно там лекції — патріотичного спрямування. Туди приходять начальник Південного міжрегіонального відділу УІНП Сергій Гуцалюк. Роздає книжки, журнали, розмальовки (kologowanki - пол.). Інститут, зокрема, випустив розмальовки про військову техніку УНР — з літаками, автомобілями, бронепотягами. Діти в такий спосіб вивчають історію. Я мріяв у дитинстві про таке. Напевно, всі заходи проводяться українською мовою і діти чудово її знають. Моє покоління спілкувалося, робило домашні завдання російською. Нам так дозволяли.

Часто українці, які приїхали нещодавно з України, кажуть, що місцеві українці, тобто меншина, «живе виключно історією»...

...це було б дивно, якби я сказав, що це не важливо. Розумію, що українці з Польщі є відірваними від «великої батьківщини», та мають хоча б в історичному плані бути дотичними до України. Навіть скажу більше. Українці з Польщі, якщо так можемо сказати, більш свідомі, ніж багато з тих, хто живе в Україні. Коли я приїхав до Польщі минулого року, я почав спілкуватися з молоддю, зокрема пластунами. Насправді, це інші люди, ніж ті, які в Україні. Сильно підтримують «історичний вогонь» у собі. При тому, що я спілкуюся в різних українських містах з різними свідомими та активними культурними діячами, тому можу сказати про різницю у свідомості. Мені хотілося б, щоб в Україні знали про діяльність українців у Польщі і загалом про діаспору у світі та уряд УНР в екзилі. Мій фільм «Україно, ось, де твої сини» — це тільки початок праці. Він розповідає про початок української держави в екзилі, а я розумію, що історія ця величезна.

Діаспора величезна.

Я зрозумів, що історія української діаспори взагалі неймовірно цікава. А про неї ніхто не знає. Тільки одиниці. Чому поляки знають своїх президентів у екзилі, коли була комуністична Польща, а ми про своїх — ні? Чому не знаємо про «Flying cossacks», тобто ескадрилью українських льотчиків у складі повітряних сил США у В'єтнамі?

Я сам про них не чув. Лише знаю про деякі окремі історії українців, які були на війні в В'єтнамі.

Це тому, що інформації обмаль. Про українських льотчиків може 2-3 статті в інтернеті. Саме такі історії треба показувати. «Літаючі козаки» — це були українські мігранти, які у рядах армії США воювали з українськими тризубами на шевронах. Їхній герб — синій тризуб на жовтому фоні. А скільки було українців, які воювали разом з французьким рухом опору у 1944 році проти німців! Це ж був кіш ім. Тараса Шевченка, що долучився до французького руху опору. Українця, який його організував, французи відзначили Орденом

ПОДІЇ

Українці в Польщі отримали понад мільйон злотих на реалізацію стартапу

1 мільйон 200 тисяч злотих від Європейського Союзу отримали українці на додаток «VRpartments».

У команду молодих розробників входить ініціаторка — 22-річна Ліза Хлопкова, що повністю відповідала за ідею проєкту та дизайн додатку, її чоловік Дмитро, який уже має досвід у стартапах та працює генеральним директором, Тарас Гопко — технологічний директор, та Ігор Яворський, що займається 3D дизайном.

Ініціатива пропонує віртуальні окуляри та додаток на телефон, які допоможуть при купівлі нерухомості. У програмі буде можливість обрати житло та віртуально ним «прогулятися».

Ця ідея виникла у Лізи, коли вони з батьками вирішили придбати квартиру у Кракові. Дівчина дійшла висновку, що процес можна спростити, і взялася за створення стартапу під назвою «VRpartments».

«Ми потратили купу часу на пошук квартири, бо, як виявилось, у нас відсутнє просторове мислення. Ми дивилися фотографії, приїжджали оглянути помешкання — і бачили, що нам багато чого не підходить. Спершу думали зекономити і купити квартиру одразу від забудовника, але потім поїздили по місту і зрозуміли, що те, що на плані і те, що в реальному житті — це різні речі. Тож вирішили придбати помешкання, у якому вже можна «пройтись». За рахунок цього витратили на кілька тисяч доларів більше. Зате були впевнені, що планування квартири нам підійде. Ось тут у мене й виникла думка зробити спеціальний зручний додаток», — розповідає Ліза.

Фото з архіву героя статті

Розробивши ідею, команда почала шукати схожі проєкти у світі — і не знайшла нічого. Є лише 3D прогулянки та фото на 360 градусів. Але у «VRpartments» люди матимуть змогу побачити квартиру навіть тоді, коли вона ще недобудована.

«Ми точно перші у світі, саме за рахунок автоматизації. І у нас, якщо чесно, дуже класна якість зображення».

Завдяки „VRpartments” люди зможуть зекономити чималі гроші. Адже вони матимуть змогу бачити житло максимально реалістично вже тоді, коли забудовники надають лише планування майбутніх помешкань», — каже Ліза.

Перед отриманням гранту команда потрапила у список зі 700 учасників, серед яких обирали кандидатів для інкубатора «Unicorn Hub» — там вони три місяці проходили навчання. Перевіряли бізнес-моделі, допрацьовували їх, якщо було потрібно, розбиралися з бух-

галтерськими та юридичними послугами, маркетингом тощо. У результаті мав вийти стартап, готовий до роботи на ринку. Але лише деякі з учасників отримали фінансування.

«VRpartments» прийшла різноманітні тестування, але відповіді не було досить довго, бо розпочався карантин, розповідає Ліза:

«Все затягнулося на декілька місяців. Було багато конкурсів, чимало паперів, які треба було заповнити: чітко прописати, на що саме тобі потрібні гроші».

Як зараз пам'ятаю: ми сиділи в офісі на кухні, спілкувалися — і тут приходив лист «вітаємо, ви отримуєте фінансування». У нас був такий шок, що ми просто раптом замовкли. Це була нереальна радість. Для кожного з нас це — найбільша інвестиція у стартапі.

На цій емоційній хвилі ми одразу почали працювати. У січні отримали грант, і вже на півтора роки випередили план. Ми поринули в роботу».

Віра ШЕСТАКОВА

→ Почесного легіону. Французи знають про цю людину, а ми ні. Це тільки приклади. Я читав навіть, що 7%-10% з-поміж американських бійців, які висаджувалися у Нормандії у 1944 році, — це були українські емігранти з США. Досі у Франції є їхні могили з тризубами. Крім того, історія «боротьби за Україну» (в сенсі українського життя, культури, — ред.) за кордоном є абсолютно невідомою. Такі цікавинки показує, зокрема, Вахтанг Кіпіані. Мені хотілося б до цієї справи долучитися, щоб українці в нашій державі знали, що Україна (в цьому ширшому сенсі, — ред.) існувала не лише в радянському просторі та що існує не тільки в Україні.

Розумію, що фільм «Україно, ось, де Твої сини», який ти зняв (без фінансової підтримки!) — це тільки початок.

Так. Вся техніка була моїм внеском. Витратив лише 20 злотих, щоб поїхати у місто Скерневіці (Skiernewice), щоб зняти пам'ятник Петлюрі. В Києві мені допоміг провести зйомки Дмитро Безручко, родич генерала УНР Марка Безручка.

Саме батько Дмитра, Анатолій Безручко, говорить у твоєму фільмі про петлюрівців такими словами: «це були молоді люди, які робили усе, щоб побудувати свою державу Україну». Інколи у коментарях під статтями, які стосуються війни на Донбасі (на сайтах чи у фейсбуці), можна прочитати: «Чому не йдете воювати за Україну?». Такі коментарі з'являються також і щодо членів української меншини. Що думаєш про це?

Сергій Гуцалюк, якого я вже згадав, сказав мені колись, що у кожного є свій фронт. Коли приїхав до Варшави, думав, що буду займатися своєю справою, буду знімати кіно, буду працювати. Проте

тут відчув, що мушу робити більше. Я створив анімаційно-історичний проєкт на каналі «Ютуб» у співпраці з Українським культурним фондом. Ще зараз знімаю новий фільм. Це буде художньо-документальне кіно, яке розповідатиме про історію українських воїнів тут, у Польщі, про їхню боротьбу. Намагаюся щось робити. Я, на жаль, маю інвалідність. Не бачу на одне око. Ще у 2014 році я дістав «білий квиток». Хоча я два рази подавався йти воювати, знаю, що з одним оком нічого не навоюю, і мене не беруть. Хіба що, не дай Боже, почнеться масштабна війна, тоді будуть забирати усіх. Мої родичі воювали. Я намагаюся допомагати військовим фінансово. Наступне — намагаюся робити тут, у Польщі, національно орієнтовані проєкти, які завдяки співпраці з УІНП показують в поліцейських академіях, військових академіях, школах, гімназіях в Україні. Мій відеоканал «PIVDEN ARTBOOK», який ми зробили торік, спрямований на розвінчання російської брехні про історію Південної України. Говоримо про революцію в Одесі, як українізувалося місто за часів гетьмана Павла Скоропадського тощо. Навіть живучи у Польщі, намагаюся впливати на думку сучасної молоді та приносити користь країні.

Ти загадав про українізацію. Якою мовою розмовляєш вдома?

Моя родина — українці, але всі російськомовні. Можливо, моїх батьків можна назвати двомовними, хоча вони не використовують на практиці української. Мій батько не використовує, бо, як сам каже, не хоче «спотворити цю прекрасну українську мову» своїм незнанням. Тато і мама дивуються, звідки я знаю українську. Я зрозумів, що знаю її зі школи. Багато треба було читати. На щастя, у нас вдома не було кабель-

ного телебачення, де є російські телеканали. Попри російську мову вдома, самосвідомість завжди була українською. Як це сталося? Отож, у 70-ті роки, коли мій батько ходив до школи, проходив перепис населення, де учні вказували свою національність. Батько навчався тоді у третьому класі початкової школи. В його класі тільки три людини написали, що вони українці, двоє — що євреї. Більшість, у тому числі мій батько, позначили, що вони «руські». Цих п'ятьох дітей викликали до директора. Він прямо запитав, хто їм наговорив, що вони українці та євреї? Всі мали бути «руські». Діти плакали. Коли батько мені про це розповів, я думав, що це жарт. Але таку ж історію я чув теж від інших одеситів. Мій дідко пояснив батькові, що той українець. Батько змалку запам'ятав на все життя, що він українець і що жодної краплі крові російської у нас немає. Що цікаво, ми тільки зараз з братом вирішили, що будемо спілкуватися виключно українською.

Але хіба більшість жителів міста вважають себе українцями? Для мене певним показником стали події 2 травня 2014 року, коли у протистоянні між проукраїнськими та проросійськими мешканцями загинуло понад 40 осіб.

Місто точно не є проросійське. Справді, є велика кількість радянських людей. Схоже, як в Балтійських країнах, після війни привезли до нас росіян. Буває, що й досі у міському транспорті можна наштотхнутися з хейтом української мови та культури. Але місто поступово українізується. Мій приятель лінгвіст говорить, що пройде одне покоління, і українська мова переможе. До речі, цікавим прикладом того, що Одеса не є проросійською, є знайомий росіянин за походженням, корінний

Спершу у додатку користувач зможе обрати квартиру, почитати про забудовника, дізнатися, що буде розташоване поруч — школи, садочки, магазини тощо. Далі за допомогою віртуальних технологій буде змога «телепортуватися» в обрану квартиру, просто сидячи вдома на канапі.

«Можна буде побачити навіть краєвид за вікном — для цього ми використаємо 2D плани, які доступні в інтернеті. Є ефекти дня та ночі, буде видно, як у вашій майбутній квартирі падатиме світло».

Щоби побачити все це, потрібно буде завантажити собі на телефон безкоштовний застосунок. А окуляри віртуальної реальності ви зможете або отримати від свого забудовника, або купити в додатку — вам доставлять їх додому.

Можна буде розставити меблі і відправити посилання на квартиру, наприклад, родичам — відкривши його, вони побачать облаштоване помешкання. Спершу це будуть базові меблі — різних кольорів, розмірів та стилів. У майбутньому плануємо додати продукцію з IKEA. У такому випадку у нас буде передбачений шопінг-лист, щоби користувачі могли одразу ці речі замовляти. Також плануємо розробити опцію оренди житла», — розповідає Ліза.

Офіційно додаток починає працювати у січні цього року, спершу — для Кракова, а згодом — для інших міст Польщі та не лише. Наразі команда веде переговори із забудовником з України і, можливо, у найближчому майбутньому у застосунку з'являться квартири і від нього. ■

одесит. Він працює у благодійному фонді. В нього в офісі висить червоно-чорний прапор. Сам він українською не розмовляє, але вболіває за цю мову.

Ти впродовж кількох років є членом Союзу поляків України. В тебе є польське походження?

Моя мама наполовину полька, але вихована українкою. Її мама — з польської родини із села Біскупка на Вінниччині, яке після війни перейменували на Горбанівку. Хоча це було польське село, воно постраждало від Голодомору у 1932 році. Мені часто доводиться пояснювати полякам, що мої предки-поляки теж постраждали від Голодомору. У цьому селі досі живуть мої родичі. Вони в основному вважають себе поляками. Кажуть, що до Польщі не поїдуть, бо тут їхнє місце (в цьому сенсі так, як і українці у Польщі). Мої рідні на Вінниччині — патріоти України. Взагалі хочу зазначити, що українські поляки з Одеси підтримують Україну у всьому. Підготовлюючи фільм, я мав підтримку Союзу поляків України. Теж композитор музики до фільму «Україно, ось, де твої сини» — це одеський поляк.

Твій фільм показували в минулому році у церкві отців василіян у Варшаві. Запланований показ у Посольстві України. Де відбудуться наступні?

Я хочу його подавати на українські та польські фестивалі. Хотів би показати фільм на великому екрані. Можливо, спершу в Одесі та Києві, опісля, навесні, у Варшавському університеті. Після того, як він візьме участь у фестивалях, його можна буде показати, наприклад, на телебаченні. Потенційно є така можливість. ■

Павло ЛОЗА

Вігілья народів

14 грудня 2021 року в Лігниці прошла 19 Вігілья народів. В минулому році ми не стрілись през пандемію, тому так насправду в тим році повинна бити 20 Вігілья народів. Але і в тим році през ковід вігілья була лем віртуальна. Як все – організатором була пані Еля Ухольська, при вспертю міста Лігниці та Лігницького Центра Культури. На кожній лігницькій Вігільї народів є нова меншина, котра починає тото різдвяне свято. Та і так било в тим році. А том меншином билі Швайцаре, котри ціж оповілі о обрядах святочних в Непалу.

Пані Еля впроваждала по черзі меншини, котри розповідали про святочні обряди та засідали зо стравами при вспільним велійним столі, котрий, як што рока, еднає лігницьки меншини. Все било награване през працівників ЛЦК, та і гнеска можна то обзерати на ютубі.

Так што першом меншином була Швайцарія в особі Доната Бега. Він барз цікаво розповів про свою державу та час святочний. В Швайцарії є 4 мови урядові: німецька, французька, італіанська та староримська, котром лем бесідує 40 тисяч. Але, што цікаво, німецька мова в Швайцарії має 26 діалектів, котри так ся різнят, што німці там медже собом часто ся не розуміют. Але вшитки знають добрі гадати по-ангельски та ся розуміют.

Швайцарія є поділена на 26 кантонів, котри ціж є етнічними границями. Кожна нація має свої святочні страви, але можна повісти, што спільном стравом є мясо теляче, кобаса, сир та вшитко то є печене в тісті французким. Страву тоту подають разом з печеними грулями та фізіолом шпараговым. В французкій частині Швайцарії додають до того шинку, а в італіанській качку. Важне місце на різдвяним столі має горячи сир, та тот стів все є прикрашени вінцём з 4 свічками.

Мешканці Швайцарії барз вірят в святого Миколая. Але не в того в червеній шапочці з Ляпонії, лем в святого владику з міста Міра. До того червеного з Ляпонії підходять як до людини з байки для діти. Барз відзначають та памятають ден народин святого (15 марця 270 рока) та ден смерти (6 грудня 343 рока). Святий Миколай приходить в Швайцарії до ліса та приносить солодки тістка, оріхи, різни цукорки та чеколяду. Кожен Швайцар зідат през рік 16 кг чеколяди, та чеколяда в Швайцарії є як осібна страва. Святий Миколай приходить до діти разом з чорним духом, котрого звет

Велійна родина

Шхмуцкі, який має карати негречних діти. Але, по правді, нікого не карає, бо діти лем все роблять невелике зло. В Швайцарії не має праві штучних ялинок, лем правдиві. За то на весну кожен Швайцар мусит посадити 2 смереки. Ялинку вшитки вберают допіро 24 грудня та подарки приносят для родин ангел.

Пан Донат розповів ціж про свята в Непалу. Держава тот, штоправда, не є християнска, але там ціж кус святкують Різдво. 80% мешкат там люди, котри визнають гіндуїзм, 15% буддизм, а християнство лем 3%. Але і так в остатній час різдвяні свята стають в Непалу штораза веце відоми. Люди, і часто нехристияне, вберают ялинки. Не так давно уряд Непалу встановив 24 грудня днем святочним. Не забувайме ціж, што для гіндуїзму та буддизму Ісус Христос є пророком.

Наступним колядником на той Вігільї народів бив голова місцевого відділу ОУП пан Богдан Пецушок, котрий вказав багатство українського різдвяного стола. Він зауважив, што вшитки регіони України та етнічні українські землі еднає кутя. Штоправда, підкреслив, што етнічні українці в Польщі – лемки, бойки, Переміщина, Холмщина, Підляшша мають барз подібні різдвяні столи до стола польського (в векшості таки сами страви). В Україні різдвяні столи є регіональні барз різні і ми гнеска тото різдвяне багатство видиме, коли так дуже є в Польщі люди з України. Пан Богдан підкреслив наш юлянський календар, срогий піст в ден велійний та пістни страви. Барз цікаво пані Еля з паном Богданом вспоминали перші Вігільї народів. Як люде през тоти роки ся змінілі. Декотри вирости з дитячих років, як сини пана Богдана – Борис та Максим, чи як деякі, які юж не в силі засідати за тим вспільним лігницьким столом як паньство Пецухи чи паньство Пецушки. Ту треба ціж підкреслити, што деяких з нашого українсько-лемківського стола юж медже нами ту на Землі не ма. Мам на думці паньства Малешів, родом з Фльорінки та Снітниці. З усміхом пані Еля та пан Богдан на конец повілі, што може колісі наступни покоління лігницьких меншин будут організувати лігницьки Велії народів.

Наступним гостіом, але не колядником, була пані Анна Лазарек, котра, тримаючи святе Писмо-тору, засіла за столом. Хоц найперше засвітила свічки та виповіла молитву. Пані Аня розповіла про єврейські свята. Найважливіші є три свята дарувани від Бога: Песо (вихід Жидів з неволі єгипетської), Шавлот та Сукот (свято шатр-наміотів). Є іши свято Йонкіпур – ден суду та што тиждень Шабат. Пані Аня розповіла, што все на святах має бити вино з винограду та впечена гала. Перед святами є срогий піст, котрий ся починає від заходу сонця і кінчить по заході. През тот час не можна нич їсти та пити. На конец пані Аня вказала, што в традиції жидівській маме 5782 рік (календар починає ся од початку світа).

По пані Ані до велійного стола пришла пані Ружа Жепаковська, котра вказала німецьку традицію різдвяних свят. Підкреслила, што в традиції протестантів не має посту та на велійним столі є дуже мяса та дуже солодкого. Як повіла – має бити тлусто і солодко. Вказала ціж на початку свічник – родинну памятку, котрий сама потім засвітила. А потім розповіла о стравах та святочних обрядах. Важне місце там займає вінец. Колісі мав 24 свічок, гнеска лішили ся лем 4. В кожні 4 неділі перед святами діти світили по єдній свічці. Ялинку протестанти вберают 24 грудня, а на ній є тістка, перніки, оріхи, ябка. На велійним столі все на німецькій Лігниччині мусило бити сьольонське небо (кльюси сьольонськи, груба шинка та червена капуста) та лігницька бомба (барз солодке тісто). Може по правді повісти, што німецькій різдвяний стів є все переповнений мясом та барз солодкими тістами.

Наступним різдвяним госьцём була пані Кляудія Романек, котра вказала російський різдвяний стів. Штоправда, кус мав я мішане почуття през того як Росія є агресивна до нашого народу. Але, думам, што не вшитки Росіяне є проти нас і там є добрі люде. І я в тот ден взрів таку добру людину, родом з Росії. Пані Кляудія розповіла, што Росія святкує за 2 календарями та Росіяне не мають та не співають коляд. А нас вшитких частувала пані Кляудія дріжджовим пірогом, в котрим в тісті є запечена риба, переважні лосось. На конец публічно повіла, што найгардши пісні є українські і ніхто так гарді не співає як козаки. Я підкреслів, што, крім козаків, в нашом народі так гарді співають іши лемки...

По Росії до стола засів пан Пауль Еагер, котрий розповів про свята в Гамеріці. Він повів, што барз тяжко вказати Різдво в Гамеріці, бо там є люде з цілого світа, котри привезли різни традиції. Але підкреслів, што мешканців еднає на святах печений індик, печена шинка та те, што люде на святах ходять по вулицях та обзирають, як хижі є освітлені в ночі. Підкреслів, што свято, котре еднає мешканців Гамеріки, то листопадове свято Дзенкчиненя – подяки Богу.

На конец різдвяним госьцём-колядником бив єм я. Я вказав наше етнічне – регіональне лемківське багатство в нашом народі. Я привітав паню Елю, як наши дідове і прадідове в горах, чеснком та сольом. То наш віковий символ здравя та щастя. Та, думам, што наш лемківський велійний стів та вшитки різдвяні обряди вказують, што, з єдної страни, ми міцно прив'язані до традиції, а з другої страни, тот традиція гнеска для світа вказує єдність людини з природом. То наши дідове віками і ми гнеска ціж в часі велії еднаєме зо звіврятами, котри живуть з нами. З кожної велійної страви даруєме їм лижку страви, штоб ціж з нами вечеряли та святкували. В тот вечер то і звіврята їдять на здравя з нами чеснок. Наша лемківська велія є сильно пов'язана з віром в новонароджене дитя Боже, але і ціж є проєкологічна. Вказує, штоб ми шанували та дбали про світ природи, бо ми є його частином.

Розповідаючи про святочні обряди, я підкреслів, што в нас є ціж друга велія – Щедрий вечер. А лігницька Вігілья народів все вказує, што так дуже нас меншини еднає, вчит толеранції, але і дарує силу, штоб не одшмаряти традицію, обряди наших предків. То є наше вікове багатство і вікова сила, штоб ми не пропали. Думам, што то є спільна думка лігницьких меншин, котра еднає нас не лем раз в році в часі Вігільї народів. ■

Адам ВЕВЬЮРКА

Фото надав автор статті

Статтю написано бесідом села Нова Весь

Адам Вевьюрка

Історія

Михайло Івченко

Він заворожував непересічним літературним талантом

«Так, так! Я впізнаю тепер сі низенькі, чимсь засмучені оселі, загорошені пилом, закопчені димом паровиків. Се моя рідна станція, з дитинства знайома, де стільки разів у весняну пору, і в зимові морози, і в осінні, хмарні, дощові дні мені доводилось чекати потяга... І одночасно я почуваю, як щось глибоким, гострим боєм пронизує мою душу, щось кольнуло в серце й виступили слюзи».

Михайло Івченко. «До землі (Лірика осені)». Зі збірки «Шуми весняні» (1919)

Михайло Івченко (на фото) прийшов у цей світ 9 серпня (28 липня за старим стилем) 1890 року на хуторі під селом Никонівка Прилуцького повіту на Полтавщині (тепер у складі Прилуцького району Чернігівської області).

У 10 років Михайло — «випускник» початкової школи. Вік був ще замалий для отримання свідоцтва, тому упродовж двох зим хлопець просто допомагав учителеві. На дозвіллі Михайло зачаровано читав твори Миколи Гоголя, у яких його видатний земляк майстерно змалював рідну полтавську природу та людей.

Під час великої пожежі вогонь знищив садибу Івченків. Тож наступна освітня сходинка Михайла — реальна школа в Ромнах — залишилася у мріях. Батькових ресурсів (разом із допомогою від земства) вистачило лише на церковно-вчительську школу.

1905 року як учасник революційного гуртка Михайло поширював серед селян нелегальну літературу. Наслідки не забарилися: наступного року юнак не отримав свідоцтва про благонадійність — відповідно, не мав права вчителювати.

Михайло господарював удома разом із батьком. Книжки для читання збирав по довколишніх селах. У 16 років романтика Кавказу, оспівана в поезіях Тараса Шевченка та Александра Пушкина, раптом стала ближчою: завдяки підтримці родичів юнак розпочав роботу в статистичному бюро у Ставро-

Фото з Вікіпедії

полі-Кавказькому, де вивчав корінне населення цього краю.

Та Михайлові цього було замало: паралельно він став учнем реальної школи та репортером місцевої соціал-революційної газети, відвідував літературні вечірки. У 1910 році «Кубанський край» друкує дебютний твір Івченка — новелу «Іх було троє».

Далі буде повернення до України: службовець Полтавського земства, керівник відділення статистичного бюро в Лохвиці та... учень Московської землеробської школи. Володимир Короленко, видатний майстер слова, підтримував Івченка: «Вы вполне владеете

стилем, и писать можете, есть все основания ожидать хороших вещей».

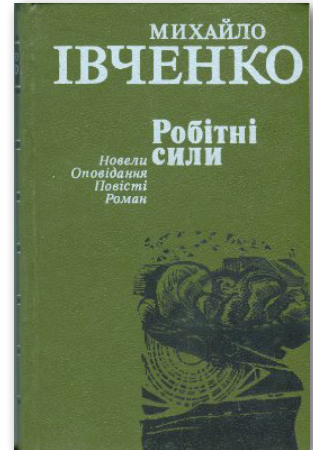
Молодий письменник долучився до літературних об'єднань «Аспис» та «Музагет», відвідував літгурток Максима Рильського, товаришував із Григорієм Косинкою, Валер'яном Підмогильним та Євгеном Плужником. А в романтичних героях першої збірки Івченка «Шуми весняні» (1919) легко вгадати впливи Володимира Винниченка та Михайла Коцюбинського.

Ось головний персонаж оповідання «До землі (Лірика осені)» прямує у короткотермінову відпустку потягом з великого міста до маєтку пана Березни: «О, я гадаю, що в пана Березни, певне, можна зазнати цілковитого спочинку! Я уявляю собі світлі, чисті кімнати; цікаве товариство родини; ситий, приємний спокій, ліниві розваги після обіду; а ввечері — гра на піаніно, опісля — карти, смачна вечеря й сон на чистім, м'якім ліжку, яке задалегідь приготує чепуренька, в білій запасці покоївка».

Уночі переляканий автор прокидається на «маленькій, брудній станції; дві-три почорнілих будівлі»: вважає, що проспав! Тільки коли лунають заспокоїливі слова кондуктора про 16-й роз'їзд, герой-службовець вгадує свою «рідну станцію, з дитинства знайому»: «Одна хвилина — й мене жадібно потягло туди. І я хотів уже зіскочити, кинути все — і пана, і клунки, і все-все. Але потяг уже од'їхав і з кожною хвилиною усе хутче й хутче утікав. А переді мною стояла усе одна й та ж картина».

Далі цей образ яскраво намальовано також і перед уважним читачем: «Холодні, осінні дощі; глибокі, застигли калюжі багна; холодний вітер, пронизуючий наскрізь, пробирає вас; десь скиглить у полі билина, й сум осінній, нудний давить вас. А я зі своїм татом їду до потягу на старенькому, напіврозбитому возі... В мене думки рожеві, юнацькі... А татусь мій у старенькому, рудому ко-

беняці. Він увесь зігнувся, посинів від вітру. У нього було стільки надій, стільки гарячих бажань і поривань, і так хотілось йому всього того досягнути, й так жорстоко усе це розбилось! Тепер зосталась у нього одна-однісінька надія, щоб хоч сина вивести на дорогу!».

Так поступово формується власний стиль Михайла Івченка з його лірико-філософським розумінням життя. Письменник перебуває у пошуках гармонії у стосунках між людиною та довкіллям, між індивідуумом та громадою. Можливо, найяскравіше це ілюструє діалог між головними («королівськими») персонажами оповідання «Королівна Зелених Борів» (з тієї ж збірки «Шуми весняні»):

Дратує ситий спокій, Королівно моя. І найяскравіша краса губить свої цінності, коли повсякчас нею живеш. А з-за цих палаців простягають до мене руки тисячі змучених людей, яких я кинув на поталу, серед яких сам я жив. Вони благають допомоги, а я нуджусь від втоми в цьому храмі краси. Ні, я піду звідси. Я піду до них і буду боротись, і буду змагатись.

Життя люду марудне і брудне, і самі вони, як занехаяні кузьки, повзають безглуздо по землі. О, як я їх ненавиджу, цих маленьких, нікчемних істот! А тут фарби неба й землі чудно переплітаються. І в музиці цій вся насолода нашого сполучення, спокійно-одвічна. І неже ти підеш звідси знову до тих нікчемних кузьок? ■

Валерій ПОМАЗ,
бібліограф Чернігівської обласної
бібліотеки для юнацтва

Історичний календар січень

2 січня 1887 р. у Бережанах на Тернопільщині народився Микола Чайковський (1887–1970), математик і педагог. Ще в молодших класах захопився математикою. Закінчив Віденський університет. Довгий час викладав математику у середніх школах та приватних гімназіях Галичини. Читав лекції у Кам'янець-Подільському та Львівському таємному українському університетах.

Розробляв українську наукову термінологію. «Легко прийти до переконання, добра й одноцільна наукова термінологія необхідна для існування національної культури так само, як одноцільна літературна мова та одноцільний правопис, — писав Микола Андрійович у 1924-му. — Ще більше: можна з деяким правом твердити, що для розвитку нашої науки термінологічна справа багато важніша».

Підготував «Систематичний словник української математичної термінології» (1931), «Українську математичну

наукову бібліографію», співавтор «Російсько-українського математичного словника» на 12 тисяч термінів (1960). Основні наукові досягнення Миколи Чайковського стосуються алгебри і теорії чисел.

У Відні входив до Українського студентського товариства «Січ». Активний член Наукового товариства імені Шевченка. Любив українські народні пісні. В 1919-му, вже будучи відомим математиком, здійснив концертну подорож по Європі у складі Української республіканської капели Олександра Кошиця.

У 1929-му переїхав з Галичини в радянську Україну. Працював в Одеському інституті народної освіти. Однак, у 1933-му заарештований у сфальсифікованій справі Української військової організації і засуджений на 10 років. Реабілітований лише в 1956-му. Повернувся до Львова, працював професором місцевого університету.

19 січня 1912 р. в Тернополі народився Ярослав Стецько (1912–1986), один із ідеологів та провідників українського націоналізму, голова ОУН-б, президент Антибільшовицького блоку народів. Ще юнаком включився у національно-визвольну боротьбу, з 1932-го

був членом Крайової езекутиви ОУН, ідеологічним референтом і редактором підпільних видань. У 1936-му засуджений польським судом до п'яти років ув'язнення. Амністований в 1937-му.

Один із ініціаторів створення Революційного проводу ОУН-б (1940), з квітня 1941-го — заступник провідника ОУН-б Степана Бандери. На Українських національних зборах у Львові 30 червня 1941-го проголосив Акт відновлення Української держави і був обраний прем'єром.

Як пізніше пояснював сам Ярослав Стецько: «...ми вирішили танкам, бомбовозам і гранатам окупантів протиставити вірність ідеї Суверенітету нації, гідність і гордість великої духом нації, незламність нашого характеру, чистоту нашого серця, нашу безстрашність особисто захищати проголошене діло, ні за яких умов цього не заперечити, не відкликати, витримати до кінця».

Заарештований нацистами 4 липня 1941-го, понад три роки перебував у концтаборі Заксенгаузен. В 1944-му переведений на режим домашнього арешту. Пізніше втік із лікарні в чеському місті Штайнгофф до американської зони окупації, отримавши важке поранення в руку. В групі, яка допомогла

організувати втечу, була і підпільниця «Муха», майбутня дружина Ярослава Стецька — Ганна Музика (Ярослава Стецько). Вони уклали шлюб у 1946-му і прожили разом 40 років.

У 1945-му обраний членом бюро Проводу ОУН. Від 1946-го і до кінця життя очолював Антибільшовицький блок народів. За його ініціативи постанала Європейська Рада Свободи. У 1968-му обраний головою Проводу ОУН-б.

Вважається, що саме під впливом особистості Ярослава Стецька генеральний секретар НАТО Джон Гакет у книзі «Третя світова війна» змоделивав ситуацію, коли українські націоналісти захопили КДБ (Комітет державної безпеки СРСР, рос. Комитет государственной безопасности СССР), здійснили переворот і розвалили СРСР.

Під час судового процесу в Польщі так сформулював своє життєве кредо: «Змислом мого цілого життя було, є і буде: Україна вільна, Україна соборна, Україна без холопа і без пана. Я вірю в перемогу, я вірю так сильно, що можна вмерти. З цього шляху мене не заверне ніщо: ані тортури, ані пекло тюрем, ані смерть».

Підготувала Олена ГУМЕНЮК

Товариство «Вербицька Земля» – звіт з діяльності (друга половина 2021 року)

Шановні вербичани та усі небайдужі до проблеми забутих цвинтарів на наших прадідівських землях! Ми, як Товариство «Вербицька Земля», хочемо перш за все подякувати за Вашу підтримку і щедрі пожертви!

Інформуємо, що влітку цього року товариство ще двічі косило траву і впорядковувало цвинтар та церквище. На початку липня ми організували також ще одну поїздку до Вербиці для того, щоб вмонтувати в огорожі цвинтаря додаткову браму (потрібну для порядково-господарських цілей) та поставити новий контейнер на сміття.

Товариство «Вербицька Земля» хоче також привернути Вашу увагу і водночас особливо подякувати панові Єжи Осіновському (Jerzemu Osinowskiemu) – мешканцю теперішньої Вербиці за його жертвенну і віддану працю для збереження культурної спадщини села. Пан Єжи не тільки добре розуміє, якими цінними є усі пам'ятки для нас, вихідців з Вербиці, але також усвідомлює, як вони важливі й для цілої теперішньої Томашівщини. Він постійно за ними доглядає, інформує і координує всілякі справи, пов'язані з нашим цвинтарем, які з'являються на рівні села, гміни чи повіту. Крім цього, пан Єжи особливо опікується чудотворним джерелом Чернево, святим місцем, де стояли колись аж три каплиці. З власної ініціативи безкоштовно косить цю доволі велику

територію, ремонтує теперішню каплицю та заохочує до цього ще й інших сусідів. Безсумнівно його старання допомогли значно зекономити видатки на косіння трави та порядкування усіх сакральних місць, які товариство взяло під свою опіку.

Спеціальну подяку хочемо скласти також невтомній пані Марії Білас, яка впродовж років дбає про імідж товариства, віддано займається діловодством, справами, пов'язаними зі збором грошей, організацією виїздів, координацією різних урядових процесів. Її теплий привітний дім неодноразово стає своєрідним центром товариства, який жартома називаємо «штабом». Там вирішуються нелегкі проблеми, народжуються нові ідеї і лунають телефонні дзвінки до вербичан по всьому світу.

Слова вдячності керуємо також до пана Ярослава Біласа, який – хоча не належить до структур товариства – щоразу нам допомагає. Безкоштовно надає свої транспортні машини і різноманітне професійне обладнання, дарує безцінний час та долучення до ініціатив «Вербицької Землі».

Товариство не могло б функціонувати без розуміння, підтримки, солідарності вербичан, розсіяних по усій Польщі і закордоном. Вербичани та прихильники наших ініціатив з регіонів Пененжна, Лелькова, Бранева, Ольштина, Гданська, Битова, Слупська, Кошаліна, Щеціна, Варшави (...і Но-

виці), Перемишля, Лігниць, Катовиць і Тихів, Любліна, з України, Німеччини, Франції... Невимовна вдячність Вам за самовідданість, відповідальність, за те що Ви є! Усім Вам, наші фундатори, великий поклон, бо завдяки Вам можемо діяти, розвиватися і надалі планувати різні справи, спрямовані на збереження спадщини нашої малої Великої Батьківщини.

Видатки коштів, які здійснило товариство від червня 2021 р.:

косіння цвинтаря і церквиша I – 1518 зл; косіння цвинтаря II – 1210 зл; косіння церквиша II – 500 зл; косіння цвинтаря III – 1000 зл; вирубка/упорядкування дерев на цвинтарі – 300 зл; брама та її консервація і монтаж – 555,34 зл; контейнер на сміття – 600 зл.

Жертводавці (стан на 15 листопада 2021 р.): Палюшок Марко, Острий Камінь (200 зл + 200 зл + 200 зл); Маркович Стефанія, Варшава-Новиця (500 зл + 500 зл); Смик Катерина, Пененжно (200 зл + 150 зл + 350 зл); Пушкар Параскевія, Ольга, Петро, Беньково (100 зл); Солодуха Іван та Ірина, Лельково (100 зл); Нісевич Анна, Пененжно (200 зл + 100 зл); Кіх-Заторська Данута, Пйотровець (200 зл + 500 зл); анонім (500 зл + 300 зл); Білас Марія, Пененжно (200 зл); Смик Іван, Пененжно (200 зл); Ярмола Миколай, Первіти (100 зл); Грибик Софія, Струбно (200 зл); Перикаша Зеновія, Пененжно (100 зл); Сергучь Марія, Бранево (200 зл); Горак Анастасія, Глембоцьк (150 зл); Родина Чуки Михайло і Іван, Вільчиці (500 зл); Лось Єва, Ольштин (300 зл); Кертичак Анна, Марки (100 зл); Пушкар Богдан і Марія

Егрелін (з дому Пушкар), Німеччина (200 євро ~ 872,18 зл); Матвійчини Роман і Данута, Люблін (100 зл); Ващишин Стефанія, Франція (50 євро ~ 227,51 зл); Сидор Олександра, Бранево (200 зл); Притула Марія, Госьлінів (100 зл); Кітчак Владислав, Вільчиці (200 зл); Кітчак Теодор, Щецін (200 зл); Ковалик Ірина, Тихи (400 зл).

Під час похорону вербичан Михайла Кіха і Ярослава Ярмоли замість квітів були зібрані пожертви на ремонт і утримання цвинтаря у Вербиці. На похороні Михайла Кіха з Пйотровця зібрано 6 550 зл + 50 євро, на похороні Ярослава Ярмоли з Гедалу – 2410 зл. Дякуємо за ініціативу і Ваші пожертви!

Товариство «Вербицька Земля»
Bank Millennium S. A.
ul. Stanisława Żaryna 2a
02-593 Warszawa

Stowarzyszenie „Ziemia Wierzbicka”
53 1160 2202 0000 0000 8343 4012
IBAN PL:
53 1160 2202 0000 0000 8343 4012
SWIFT: BIG BPL PW

Всю інформацію про діяльність товариства можна отримати за номерами телефонів:

Марія Білас +48 55 243 65 06,
мобільний +48 500 289 866;
Марко Палюшок +48 55 242 40 18,
мобільний +48 516 146 565
Данута Кіх-Заторська +48 696 516 134

Адреса товариства:
Stowarzyszenie „Ziemia Wierzbicka”
ul. Górna 5
14-520 Pieniężno

РЕЦЕПТИ НАШИХ ЧИТАЧІВ

Пампушки бабці Стефці

Не буду тут починати з високого тону. Ні, рецепти на ці пампушки наша мама не привезла зі свого родинного Чашина. У їхній сім'ї, хоч і не бідній (бо усі працюючі були), не часто гостювала солodka випічка. Може, лише маківник...

Пампушки або, як їх тут звали, «пончки» вона уперше побачила і скуштувала на кашубській землі, у маленькому затишному, хоч все ж таки чужому селі. І уже від початку 1970-х вони – це невід'ємна частина кожного нашого свята, празника чи зустрічі. Царюють також на нашому урочистому столі у Святвечір.

Але тоді, у 1970-ті роки, оці ж солодкі кульки з начинкою, посипані цукровою пудрою або политі цукровою глазур'ю, асоціювалися з достатком. Купити їх можна було лише в місті при нагоді виїздів «за справами». Сільськими дітьми того часу були так само омріяні, як морозиво, з тією різницею, що пампушка мама могла час від часу дитині до села привезти.

Тоді то молода (вже мама) Стефця і її нові подружки вирішили самі своїм дітям отаке солодке випікати. Вони повишукували і перевірили багато рецептів на пампушки і смажили їх чи не кожного тижня. І ці солодощі стали майже обов'язковою випічкою у всіх святкових меню. Як думаєте, чиї пампухи стали найкращими? Стефчині!

«Пончики Стефки» – це вже власна назва цього кулінарного «майстер-стику». Великі, пухнасті, запашні,

без зайвої олії і з найсмачнішою начинкою – ягодами з лісу. Подружки швидко перестали їх пекти, жодні-бо не могли рівнятися зі Стефчиними пампухами. А Стефка смажила їх десятками.

Запрошення «до Стефки на пампушки» не відкидав ніхто, а незапрошені терпляче ждали своєї черги. Кожен гість на прощання вимагав ще декілька штук цих ласощів для своїх дітей.

Не одна особа і не один раз просила рецепт тих пампушок. Хто бажав – отримував.

Та кажу вам і повторювати буду усім і усюди, на усі чотири сторони світу, а слова мої підтвердити і правду їх засвідчити може багато людей у Польщі, Німеччині, Франції і Україні, в тому числі і моя сестричка Аліна (у якій навіть віденський сирник вдається – як з реклами) та Ірина з Жовкви (до котрої їздиться хоча би тому, щоб хлібчика знаменитого поїсти) і Маргарита (власниця ресторану «Остотя» у кашубській країні, в якому що не їси – то свято)... Отже, всі вони засвідчити можуть (питаєте, як знаєте), що нікому і ніколи ще пампухи, пончики чи пончки не вдалися, не вийшли, не вирости такі великі, кругленькі, запашні і смачненькі, і без зайвого жиру, і... майже «фіт»!

А мені найкраще смакують або ще теплі, ледве припорошені цукром, або на третій день до чорної, гарячої кави.

То ж з дозволу Стефанії Іванки дарую вам на свята оцей рецепт.

Пончики з ягодами баби Стефці

Інгредієнти:

1 кг пшеничної муки
100 г свіжих дріжджів
9 ложок цукру
1 ложка цукру до зачину з дріжджів
1 пачка ванільного цукру
4 яйця
1 дрібка солі
0,5 л. молока
1 келишок спирту
100 г м'якого масла

Чорні ягоди, які влітку назбираєш, засиплеш тільки цукром і закрутиш в банки, заваривши 15 хвилин, – тепер відлий ретельно сік і використовуй лише ягоди.

А тепер по черзі:

Дріжджі + ½ склянки молока + 1 ложка цукру = замішати, припорошити ложкою муки і відставити у тепле місце, нехай росте.

Цукор + яйця + ваніль добре збити, додати спиртного і перемішати.

Муку всипати до миски, на краєчках посолити, додати дріжджовий зачин, ячну масу і перемішати, підливаючи теплим молоком. Як тісто стане одно-

рідним, доливати розтоплене тепле масло.

Перемішувати тісто. Воно повинно відходити від руки.

Прикрити миску і залишити в теплому місці – аж удвічі виросте. Коли воно вже саме виходить з миски, то ви його беріть делікатно, поділіть на 4 частини і перекладіть на стільницю. Не мучте його вже.

Відріжуйте шматочки пончиків, розгорніть, покладіть всередину ягоди, заверніть і відкладіть на припорошений мукою рушничок.

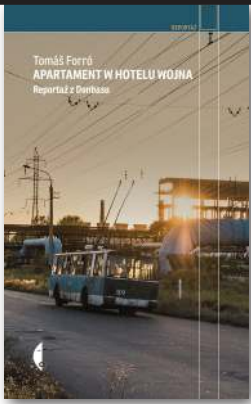
Насамкінець прикрийте другим рушничком і втретє дайте їм вирости.

Олії у каструлі повинно бути багато. Пампушки мають свobodно плавати, і щоб було місце перевернути їх «на спинку».

Смажити вже обережно, на невеликому вогні, щоб смажилися, а не спалювалися!

Витягаючи, покласти спершу на паперовий рушник, а потім вже можна припорошувати цукром і наїдатися. Солодкого життя всім Вам!

Мірка ГАНАСКО

Tomáš Forró, «**Апартамент в отеле Война. Reportaż z Donbasu**», «Czarne», 2021. 429 s.

Різні мрії по обидва боки фронту

Словацький журналіст Томас Форро від початку російсько-української війни на Донбасі був по обидва боки фронту. У збірці репортажів показує по черзі етапи війни, а її винуватцями (або важливими постатями) називає російські збройні сили, регіональних політиків, олігархів та проросійських активістів. При нагоді відтворює логіку думок агресорів, їхніх прихильників та звичайних людей. Зрештою, тим й приваблива форма репортажів, що дозволяє показати події такими, як сприймали їх пересічні люди. Для прикладу, один з героїв — Міша з Луганська — у своїй фірмі бачив, як шеф стає причетним до вибуху ворожнечі, а з нею — війни. Він збирав працівників і лякав їх, що коли «бунт з Майдану розліється по всій державі», то «фашисти» з заходу України захоплять Луганськ і весь Донбас. Фігури західних «фашистів» у книжці з'являтимуться доволі часто і в різних контекстах. Вони мали б заборонити російську мову, культуру, а землю продати іноземцям. Міша зауважує також, що якщо його колеги по роботі не виходили на мітинги проти Майдану і Європи, то ризикували втра-

тити роботу або зарплату. Він не засуджує — пробує пояснити, що ставкою було людське життя.

Томас Форро, спираючись на наукові теорії, намагається пояснити, чому мешканці якогось регіону в конкретний момент доходять до висновку, що не пасують до решти держави. На прикладі жителів Донбасу він пише й про причини обурення, страху та інших емоцій, які є основою вибуху етнічного конфлікту. Автор велику роль відводить також мріям. Оскільки Майдан мріяв про Європу, то антимайдан вибрав Росію. Томас Форро зустрічає чимало людей, які повірили, що прийде день, коли вони прокинуться в іншій державі: яка говорить їхньою мовою, підвищить їм зарплати та пенсії, не нищитиме радянських пам'ятників, побудує дороги і забезпечить якісну охорону здоров'я. На Донбасі донині більшість тих мрій не збулася, але це не заважає людям надалі вірити у них. Трагізм тих, хто повірив у краще майбутнє під російським патронатом, передають такі слова Томаса Форро: «Все, що я досі бачив або прожив у Росії, виглядає дуже подібно або ще гірше, ніж на Донбасі. Попри те, люди звідси надалі мають ілюзії, що після приєднання до Росії їхнє життя буде кращим, ніж те, яке мають в Україні». Автор багато місця відводить аналізу тактики гібридної війни, яку Росія застосовує на Донбасі, а раніше відпрацювала в Грузії, Азербайджані чи Молдові. Пише також про те, що, на його думку, зупинило первісні плани агресора щодо підкорення усієї України. Це був громадський сектор і добровольчі батальйони. В рядах тих останніх Томас Форро шукав фашистів, якими від початку лякала російська пропаганда. Звичайно, не сталося так, що він їх взагалі не знайшов, але радикалізм з українського боку не був таких розмірів, як висвітлювала офіційна Москва. Тим не менше, автор переконує, що випадки жорстокості з українського боку підштовхували людей в обійми сепаратистів та Москви. З іншого боку,

Томас Форро почув від українського солдата, який вважав себе правим радикалом, що не може ненавидіти якогось грузина чи чорношкірого американця, який подолав тисячі кілометрів, щоб захищати Україну.

Автор пише й про провини української влади та армії. Покинуті дезертирами у полі танки, готові до бойових дій проти українців, — це лише одна з ілюстрацій цієї драми. На жаль, їх значно більше, а символічною може бути поразка української сторони під Іловайськом влітку 2014 року. Тому автор переконує, що на початках війни українська влада, хоч мала інформацію розвідки, усе-таки поводитись так, немов противником були тільки сепаратисти, а не одна з найсильніших армій світу.

Томас Форро описує також втечі з «російського світу». Як він відзначає, з понад 6 мільйонів мешканців Донбасу приблизно половина втекла на схід або захід. Так хотіла зробити й Марія. Вона сіла в своє новеньке авто і доїхала до блокування. Тут бандитові кавказької зовнішності у військовій формі сподобалися вона та її хундай: «Принцесо, ти далі не їдеш. Ти будеш моєю другою жінкою», — почула. Марія все-таки втекла. Зараз живе у Києві. Депресія та втрата статусу успішної панянки, дочки багатих батьків — це не єдині її проблеми. Звичайно, й таку трагедію людей використовувала російська пропаганда. Москва заявляла, що прийняла 1 мільйон втікачів, але статистика показує, що туди переїхало трохи більше як 400 тис. осіб. Західний, тобто український напрямок, обрало 1,8 мешканців окупованих територій. Про це російські масмедіа вже не говорили. У цьому розділі автор розповідає про те, що дуже часто, незалежно від напрямку, доля втікачів наповнювалася приниженням, ярмом «гіршого громадянина» тощо. Томас Форро описує також, як ідея Новоросії стала двигуном підкорення чергових українських міст і водночас представляє докази на те, що Росія фактично не

хотіла «відрізати» Донбас за кримським зразком.

Автор ділиться й враженнями з теперішнього Донецька та показує ментальність його сучасних мешканців. Пише про контакти сепаратистських квазі-республік із зовнішнім світом попри міжнародну блокаду. «Живуть тут десятки добровольців з Європи та США, які борються проти українського уряду. Їхні співгромадяни, які поділяють ці погляди, допомагають поширювати ідеологію сепаратистів у своїх державах та час від часу без жодних проблем відвідують одні одних», — стверджує Томас Форро в тексті «Європейські прихильники російського світу». У готелі, коли проводив розмову з чеським депутатом, він бачив фінську делегацію. Зустрів також італійського публіциста у донецькій виборчій комісії та бачив машину на британських номерах, власник якої належить до найактивніших пропагандистів донецьких сепаратистських ідей. У цьому розділі автор зосереджується також на описі дій російських секретних служб у західному світі. Відомо, що вони мають там чимало прихильних журналістів, а особливий місток між сепаратистським Донбасом та заходом, як вважає автор, проходить через Чехію. У цій державі, а також Греції, Франції, Фінляндії чи Італії були створені навіть почесні сепаратистські консульства.

У книжці Томаса Форро описи подій, героїв та аналітика укладаються в суцільну трагічну картину. Водночас сильно тривожить те, що російською пропагандою «інфіковані» не лише мешканці Донбасу. В рядах сепаратистів є також ті, хто виріс в західних демократіях. У розмовах з автором вони зізнавалися у своїх мріях. А ті сягають в'їзду на російських танках до колишніх батьківщин і зміни «гнилого заходу на новий світ». Як він міг би виглядати — показує нинішній Донбас. Він дійсно живе у новому світі, але лише хвора уява може вважати його кращим. ■

Григорій СПОДАРИК

Сергій Герман. **Готель «Цитадель»**. — Харків: Дім Реклами, 2021. — 356 с.

Новий роман про війну 1918-1919 років

Чи можна сьогодні написати роман, пов'язаний із подіями польсько-української війни 1918-1919 років, і зробити це виважено, уникнувши роз'ятрювання старих ран, яких на тілі спільної історії двох народів чимало? Нова книжка письменника Сергія Германа «Готель „Цитадель“» доводить, що це справді можливо.

Варто відзначити, що загалом тема Листопадового чину та подальших боїв за Галичину між відновленою польською державою та ЗУНР у сучасній українській літературі увагою не переобтяжена. Тому поява таких книжок особливо цікава.

У романі «Готель „Цитадель“» у вирішальні дні листопада 1918 року, коли українські сили взяли владу у Львові та проголосили Західноукраїнську Народну Республіку, прибуває такий собі Леонтій Корсаковський. Він львів'янин, має частково українське походження, але вже багато років живе у Відні. Корсаковський воював на Італійському фронті Першої світової війни, був двічі поранений. Повернувшись до Відня, відчуває суцільне спустошення, не уявляє, як знайти своє місце у повоєнному житті. Намагається писати, в чому йому допомагає Йозеф Рот — у майбутньому відомий письменник, а на той час — журналіст. Власне він спричиняється до того, що Корсаковський приймає пропозицію однієї з відецьких газет поїхати до Львова, де розпочався збройний конфлікт між українцями і поляками, у постаті військового кореспондента.

Такий головний герой і задає перспективу книжки. Леонтій Корсаковський — людина небайдужа і не позбавлена уявлень про честь, проте вже виснажена війною, до того ж далека від проблем Східної Галичини. Найточніше буде назвати його відстороненим спостерігачем, погляд якого на перебіг подій згладжує найгостріші пристрасті, дозволяє побачити помилки і несправедливості обох сторін та виявляти людяність до всіх учасників війни. Принагідно кажучи, роман «Готель „Цитадель“» заперечує міфологему конфлікту 1918-1919 років як «останньої шляхетної

війни» — у цій книжці війна Польщі та ЗУНР не справляє особливо шляхетного враження.

Отож, у центрі роману Сергія Германа — людина в умовах війни, трагедії та порятунку, занепад суспільства, руйнація інфраструктури, розпад зв'язків і стосунків. Проте війна, по-новому «перемішуючи» реальність, часом створює й щось важливе, нове. Так, Леонтій Корсаковський у порізаному лінії фронту Львові зустрічає жінку, польку, в яку колись був закоханий. Давні почуття знову спалахують між ними.

Цікаво і парадоксально, що такий відсторонений, екзистенційний і по суті своїй пацифістський погляд на війну 1918-1919 років не завадив письменнику ретельно та «атмосферно» змалювати власне військові нюанси подій. Читачі «Готелю „Цитадель“» зануряться не лише у виснажені душі людей, а

й у пересування армійських частин, у подробиці формування фронтів та змін стратегічного становища, відчують дух і настрої боїв, штабів підпілля. У романі детально прописаний й загальнополітичний контекст подій, насамперед досить складна боротьба українських і польських дипломатів за міжнародне визнання свого права на Галичину і за те, щоб, попри цю війну, утворити альянс для спільного захисту від Росії.

Увага автора і до людини, і до подій 1918-19 років дозволила створити досить масштабне полотно війни за Східну Галичину. Воно цілкомити позбавлене пропагандистських фарб, хоча у певну мить головний герой розуміє, що, попри свою відстороненість, йому доведеться зробити вибір. Яким він буде, можна довідатись, прочитавши роман «Готель „Цитадель“». ■

Олег КОЦАРЕВ

ПІДТРИМАЙ ВІДБУДОВУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В ПЕРЕМИШЛІ

Фонд Український народний дім у Перемишлі,

Fundacja Dom Ukraiński w Przemyślu,

ul. Kościuszki 5, 37-700 Przemyśl, Poland

PLN: 88 1600 1462 1838 9708 6000 0001

USD: 61 1600 1462 1838 9708 6000 0002

EUR: 07 1600 1462 1838 9708 6000 0004

SWIFT: PPABPLPK

Управа Кошалінського відділу
Об'єднання українців у Польщі
Дирекція Загальноосвітнього ліцею з українською мовою
навчання ім. Тараса Шевченка в м. Білий Бір
Фонд ДЕКА (DEKA), який керує Початковою школою
ім. Тараса Шевченка в Білому Борі, запрошують на

цикл виступів колядників, вертепів

Діти з початкової школи з м. Білий Бір виступатимуть:

- ▶ Греко-католицька церква в **Білиці** (гміна Білий Бір)
Дата: 16 січня 2022 року (неділя)
Служба Божа о 9.30, виступ вертепу о 10.40
- ▶ Греко-католицька церква в **Кошаліні**, вул. Незалежності
(Niepodległości) 24-26
Дата: 23 січня 2022 року (неділя)
Богослужіння о 9.30, вертеп о 10.45
- ▶ Греко-католицька церква в **Колобжезі**, вул. Шпитальна 1
Дата: 30 січня 2022 року (неділя)
Служба Божа о 9.30, вертеп о 10.45
- ▶ Греко-католицька церква в **Тшеб'ятові**, вул. II Полку Ула-
нів 30с/6
Дата: 6 лютого 2022 року (неділя)
Богослужіння о 9.30, виступ вертепу о 10.40
- ▶ Греко-католицька церква в **Щецінку**, вул. Карлінська
Дата: 13 лютого 2022 року (неділя)
Служба Божа о 9.00, вертеп о 10.15
- ▶ Греко-католицька церква у **Валчі**, вул. Генерала Владис-
лава Андерса 3
Дата: 23 січня 2022 року (неділя)
Служба Божа о 10.15, концертний виступ – близько 11.30
- ▶ Собор св. Варфоломія та Опіки Пресвятої Богородиці в
Гданську, вул. Заулек Святого Варфоломія
Дата: 30 січня 2022 року (неділя)
Богослужіння о 10.00, вертеп – близько 11.15
- ▶ Греко-католицька церква в **Старгарді**, вул. Млинська 36
Дата: 6 лютого 2022 року (неділя)
Служба Божа о год. 10.00, концертний виступ близько 11.15
- ▶ Греко-католицька церква в **Інську**, вул. Армії Крайової 27
Дата: 6 лютого 2022 року
Богослужіння о 13.00, вертеп близько 14.15
- ▶ Греко-католицька церква в **Битові**, площа Шимона Кро-
фея 5
Дата: 13 лютого 2022 р.
Служба Божа о 10.00, виступ близько 11.15.

З нагоди дня народження вітаємо

священника о. Андрія Залевського

зі Згромадження Божого Слова,
пароха греко-католицької парафії Святої Трійці
в Білостоці

Всечесний отче Андрію,
прийміть слова подяки та привітання
у цей особливий святковий день!
Дякуємо Богові за дар Вашого життя
і місійного служіння!
Нехай Господь кріпить та благословляє Вас,
дарує Свої щедрі ласки!
Бажаємо радості у служінні, віри, надії та любові!
На многії та благії літа!

Парафіяни УГКЦ Св. Трійці в Білостоці

а український
льманах 0000
1111 1420 1420

@ а л ь
м а н а
х 2 0
2 2

Ціна 1 примірника 30,00 зл.
(висилка поштою – 8,00 зл).
Замовлення просимо
надсилати на адресу
ТОВ «Тирса»: TYRSA Sp. z o.o.,
ul. Kościeliska 7,
03614 Warszawa,
email: tyrsa@hot.pl,
тел. +48 [22] 679 95 47
або вплачуючи рівновар-
тість кількості замовлених
примірників на банківський
рахунок:

TYRSA Sp. z o.o., Warszawa
Nr 95 1160 2202 0000 0000 3170 4029
чи поштовим переказом, з позначенням скільки
примірників замовляється.

Греко-католицька спільнота в Ельблонзі
будує нову святиню.

З цією метою проводимо різні
заходи, щоб зібрати кошти.

Від імені спільноти греко-католицької парафії
Народження св. Івана Хрестителя в Ельблонзі парох
о. митрат Андрій Сорока просить про вплати:

Parafia Greckokatolicka w Elblągu
ul. Poznańska 2a
Bank PeKaO S.A. I oddział w Elblągu
nr konta:
87 1240 1226 1111 0000 1404 5318

1 Кавалер, працюючий, 40 років, познайомиться з
панною україною від 30 до 40 років.

90-ліття

Козак над козаками, співак над співаками.
Людина великого серця, великої радості,
яка «заражає» всіх своїм теплом, співом
і позитивною енергією.
Це – Владислав Когут.
Йому сьогодні 90 років.
Мій чоловік, наш тато, дідусь, прадід, вуйко.
Найкращі побажання від дружини Стефанії,
дітей Люби, Зені та Мірка, родини
та друзів із Торонто, Ельблонґа, Пасленка
і Варшави

Вітаємо Романа Холявку

з 80-літтям
від дня народження!

80-ліття

Бажаємо Тобі міцного здоров'я,
радості кожного дня життя, всякого добра,
Божого благословення на многії літа.

Жінка, діти та внуки

Передплата «Нашого слова» на 2022 рік
ПОЛЬЩА

Кількість примірників	Ціна одного примірника в передплаті	Квартал	Пів року	Рік
ЗВЧАЙНА ПОШТА (PRZESYŁKA EKONOMICZNA)				
1 примірник	5,00 зл + поштові оплати	104,00 зл	208,00 зл	416,00 зл
3 примірники і більше (ціна одного примірника)	5,00 зл без поштових оплат	65,00 зл	130,00 зл	260,00 зл
АВІАПОШТА (PRZESYŁKA PRIORYTETOWA)				
1 примірник	5,00 зл + поштові оплати	118,00 зл	236,00 зл	472,00 зл
10 примірників і більше (ціна одного примірника)	5,00 зл без поштових оплат	65,00 зл	130,00 зл	260,00 зл

ЄВРОПА + УКРАЇНА

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
395,00 зл	790,00 зл
95,00 євро	190,00 євро

КАНАДА

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
395,00 зл	790,00 зл
145,00 дол КАНАД.	290,00 дол КАНАД.

США, АВСТРАЛІЯ

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
395,00 зл	790,00 зл
113,00 дол США	225,00 дол США

Наше Слово

Adres: Redakcja "Nasze Slovo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa,
tel.: prenumerata i reklama – tel./fax 22 677-88-10,
redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46,
redakcja – 22 677-84-45.

E-mail: redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl

Internet: www.nasze-slowo.pl

Kolegium Redakcyjne: Khrystyna Zanyk, Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuchenko, Anastazja Krawczuk, Daryna Popil.

Zespół redakcyjny: redaktor naczelny – Khrystyna Zanyk, zastępca redaktora naczelnego – Paweł Łoza, sekretarz – Tetiana Daniuchenko, redaktorzy – Igor Szczერба (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), redaktor stylistyczny – Olga Rusina, redaktor techniczny – Olga Michaluk, prenumerata, reklama – Łesia Korostatewycz.

Współpracownicy: Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Bogdan Tchórz (Górowo Iławeckie), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Oksana Kulczewycz (Legnica), Jerzy Gawryluk (Bielski Podlaski), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Oleksandra Iwaniuk (Warszawa), Zhanna Kuznietsova (Kijów), Ivanna Kyliushyk (Warszawa), Svitlana Melnyk (Kraków), Ivan Kysloshchuk (Lublin), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).

Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7
03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat),
22 677-88-06 (sekretarz Zarządu Głównego),
E-mail: zuwp@post.pl, sekretariat@ukraina.com.pl,
Internet: http://ukraincy.org.pl, http://www.oup.ukraina.com.pl

Fotoskład: Redakcja „Nasze Slovo”

Druk: Drukarnia „Efekt”. Nakład 2300 egz.
Pismo dofinansowano ze środków dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat w PLN:
47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD:
IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX
Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat tylko w USD:
IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196
BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX
Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.
Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy.
Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika.
Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa” wyłącznie za zgodą redakcji.
Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.
„Nasze Slovo” dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u, lub w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.:
Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie www.prenumerata.ruch.com.pl
Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH” pod numerami: 22 693 70 00 lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7⁰⁰ – 17⁰⁰.